

CHEMISCH WEEKBLAD

ORGAAN VAN DE NEDERLANDSE CHEMISCHE VERENIGING

INHOUD

	Blz.		Blz.
Verhandelingen, Overzichten, Verslagen	309	Personalía	322
Prof. Dr. Ir. P. E. Verkade, De internationale nomenclatuur der organo-siliciumverbindingen.		Verenigingsnieuws	322
Octrooien.	315	Mededelingen van het Secretariaat. — Examens voor Analyst. — Chemische Kringen.	
Drs. C. M. van Battum, Openbaar gemaakte octrooi-aanvragen per 15 Februari 1951.		Mededelingen van verwante verenigingen	323
Handel en economie.	320	Mededelingen van verschillende aard.	323
Dr. E. L. Krugers Dagneaux, De chemische industrie in de Oostzone van Duitsland.		Wij ontvingen.	324
Boekbesprekingen.	320	Vraag en aanbod	324
Allerlei nieuws op chemisch en aanverwant gebied	321	Aangeboden betrekkingen	324
Korte economische berichten	322	Gevraagde betrekkingen	324
		Agenda van vergaderingen	324

Verhandelingen, Overzichten, Verslagen

De internationale regeling van de nomenclatuur der organosiliciumverbindingen

door P. E. Verkade

546.287 : 547.245 : 547.26-128

Hieronder volgt een Nederlandse bewerking van de nieuwe internationale regels voor de nomenclatuur van de organosiliciumverbindingen, voorzien van enige toelichting.

Tijdens haar bijeenkomst te Amsterdam in September 1949 heeft de *Commission de Nomenclature de Chimie organique*¹⁾, ingesteld door de Union internationale de Chimie pure et appliquée, de definitieve tekst van een aantal regels voor de nomenclatuur der organosiliciumverbindingen vastgesteld. Deze — Engelse — tekst is vervolgens in het verslag van de 15e Conferentie van genoemde Union gepubliceerd²⁾.

Hieronder volgt een zo getrouw mogelijke Nederlandse bewerking van deze regels, welke door de Nederlandse commissie voor de organisch-chemische nomenclatuur is aanvaard. De regels dragen, naar men ziet, de nummers 70.1, 70.2, enz.; dit is een gevolg van het feit dat zij aan het bekende „Rapport définitif”³⁾, de huidige grondslag van de organisch-chemische nomenclatuur, hetwelk aanvankelijk 68 regels omvatte, zijn toegevoegd.

Regel 70.1.

SILANEN

De naam van de verbinding SiH_4 is *silaan*. Verbindingen van de algemene formule $\text{H}_3\text{Si}-(\text{SiH}_2)_n-\text{SiH}_3$ worden *disilaan*, *trisilaan*, enz. genoemd, al naar het aantal der aanwezige siliciumatomen. De verbindingen van de algemene formule $\text{Si}_n\text{H}_{2n+2}$ worden onder de naam *silanen* samengevat.

Voorbeeld: trisilaan $\text{H}_3\text{Si}-\text{SiH}_2-\text{SiH}_3$

Regel 70.2.

SILAZANEN

Verbindingen van de formule $\text{H}_3\text{Si}-(\text{NH}-\text{SiH}_2)_n-\text{NH}-\text{SiH}_3$ worden *disilazaan*, *trisilazaan*, enz. genoemd, al naar het aantal der aanwezige siliciumatomen; zij worden onder de naam *silazanen* samengevat.

Voorbeeld: trisilazaan $\text{H}_3\text{Si}-\text{NH}-\text{SiH}_2-\text{NH}-\text{SiH}_3$

Regel 70.3.

SILTHIANEN

Verbindingen van de formule $H_3Si-(S-SiH_2)_n-S-SiH_3$ worden *disilthiaan*, *trisilthiaan*, enz. genoemd, al naar het aantal der aanwezige siliciumatomen; zij worden onder de naam *silthianen* samengevat.

Voorbeeld: trisilthiaan $H_3Si-S-SiH_2-S-SiH_3$

Regel 70.4.

SILOXANEN

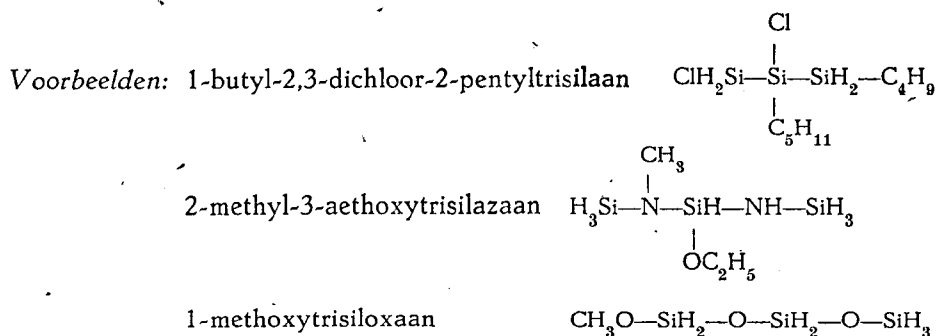
Verbindingen van de formule $H_3Si-(O-SiH_2)_n-O-SiH_3$ worden *disiloxaan*, *trisiloxaan*, enz. genoemd, al naar het aantal der aanwezige siliciumatomen; zij worden onder de naam *siloxanen* samengevat.

Voorbeeld: trisiloxaan $H_3Si-O-SiH_2-O-SiH_3$

Regel 70.5.

NUMMERING VAN DE SILANEN, SILAZANEN, SILTHIANEN EN SILOXANEN

Ter aanduiding van de posities van substituenten in silanen, silazanen, silthianen en siloxanen worden alle atomen van de hoofdketen van het ene eindstandige siliciumatoom naar het andere genummerd. Indien twee of meer mogelijkheden van nummering bestaan, worden dezelfde principes als bij de koolstofverbindingen toegepast.

Regel 70.6.

RADICALEN

De volgende namen van radicalen zijn aanvaard; deze illustreren de beginselen volgens welke verdere radicaalnamen moeten worden gevormd.

silyl	H_3Si-	siloxy	H_3Si-O-
silyleen	$H_2Si=$	silylthio	H_3Si-S-
silylidyn	$HSi\equiv$	silylamino	$H_3Si-NH-$
disilanyl	$H_3Si-SiH_2-$	disilanoxy	$H_3Si-SiH_2-O-$
trisilanyl	$H_3Si-SiH_2-SiH_2-$	disilanylthio	$H_3Si-SiH_2-S-$
disilanyleen	$-SiH_2-SiH_2-$	disilanylamino	$H_3Si-SiH_2-NH-$
trisilanyleen	$-SiH_2-SiH_2-SiH_2-$	disiloxanoxy	$H_3Si-O-SiH_2-O-$
cyclohexasilanyl	SiH_2-SiH_2-SiH-	disiloxanylthio	$H_3Si-O-SiH_2-S-$
	$\begin{array}{c} \\ SiH_2-SiH_2-SiH_2 \\ \end{array}$	disiloxanylamino	$H_3Si-O-SiH_2-NH-$
disiloxanyl	$H_3Si-O-SiH_2-$	disilthianoxy	$H_3Si-S-SiH_2-O-$
disilthianyl	$H_3Si-S-SiH_2-$	disilthianylthio	$H_3Si-S-SiH_2-S-$
disilazanyl	$H_3Si-NH-SiH_2-$	disilazanoxy	$H_3Si-NH-SiH_2-O-$
		disilazanylamino	$H_3Si-NH-SiH_2-NH-$

Samengestelde radicaalnamen kunnen op de gebruikelijke wijze gevormd worden.

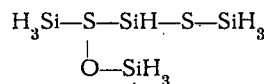
Voorbeelden: silyldisilanyl $(H_3Si)_2SiH-$
 disilyldisilanyl $(H_3Si)_3Si-$
 triphenylsilyl $(C_6H_5)_3Si-$

Regel 70.7.

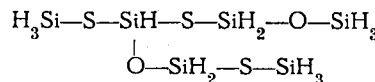
GROOTSTE STAMVERBINDING

De namen van open keten-verbindingen welke meer dan één der in regels 70.1—70.4 gedefinieerde structuren bevatten, worden zo mogelijk afgeleid van die van het siloxaan, silthiaan, silazaan of silaan met het grootste aantal siliciumatomen.

Voorbeelden: 3-siloxytrisilthiaan

1-siloxy-3-(disilthianoxy) trisilthiaan

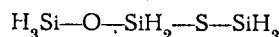

Regel 70.8.

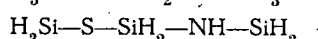
RANGORDE DER STAMVERBINDINGEN

Indien een keuze gedaan kan worden tussen twee stamverbindingen met hetzelfde aantal siliciumatomen, geldt de volgende orde van voorkeur: siloxaan, silthiaan, silazaan, silaan.

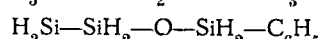
Voorbeelden: 1-(silylthio)disiloxaan

1-(silylamino)disilthiaan

1-phenyl-3-silyldisiloxaan

Regel 70.9.

CYCLOSILANEN

Cyclische verbindingen van de formule $(\text{SiH}_2)_n$ worden *cyclotrisilaan*, *cyclotetrasilaan*, enz. genoemd, al naar het aantal atomen in de ring; zij worden onder de naam *cyclosilanen* samengevat.

Voorbeeld: cyclotrisilaan $\text{SiH}_2-\text{SiH}_2-\text{SiH}_2$

Regel 70.10.

CYCLOSILAZANEN

Cyclische verbindingen van de formule $(\text{SiH}_2-\text{NH})_n$ worden *cyclotrisilazaan*, *cyclotetrasilazaan*, enz. genoemd, al naar het aantal siliciumatomen in de ring; zij worden onder de naam *cyclosilazanen* samengevat.

Voorbeeld: cyclotrisilazaan $\text{SiH}_2-\text{NH}-\text{SiH}_2-\text{NH}-\text{SiH}_2-\text{NH}$

Regel 70.11.

CYCLOSILTHIANEN

Cyclische verbindingen van de formule $(\text{SiH}_2-\text{S})_n$ worden onder de naam *cyclosilthianen* samengevat; hun namen worden op dezelfde wijze als die der cyclosilazanen gevormd.

Voorbeeld: cyclotrisilthiaan $\text{SiH}_2-\text{S}-\text{SiH}_2-\text{S}-\text{SiH}_2-\text{S}$

Regel 70.12.

CYCLOSILOXANEN

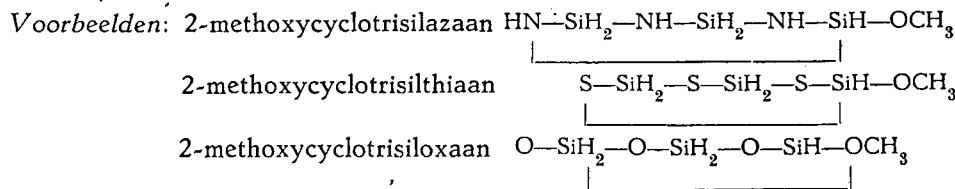
Cyclische verbindingen van de formule $(\text{SiH}_2-\text{O})_n$ worden onder de naam *cyclosiloxanen* samengevat; hun namen worden op dezelfde wijze als die der cyclosilazanen gevormd.

Voorbeeld: cyclotrisiloxaan $\text{SiH}_2-\text{O}-\text{SiH}_2-\text{O}-\text{SiH}_2-\text{O}$

Regel 70.13.

NUMMERING DER CYCLOSILANEN, ENZ.

Cyclosilanen, cyclosilazanen, cyclosilthianen en cyclosiloxanen worden op dezelfde wijze genummerd als koolstofverbindingen van overeenkomstige aard.

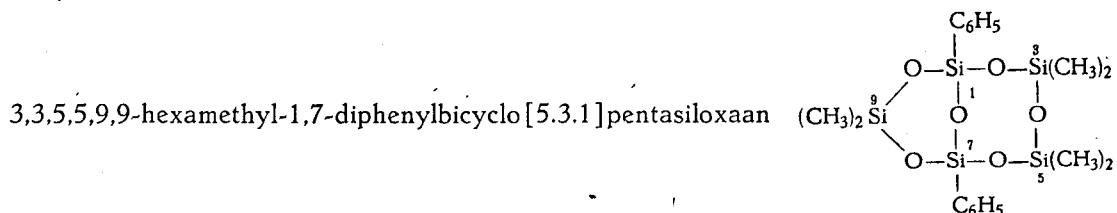

Regel 70.14.

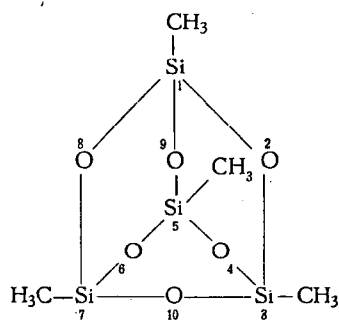
POLYCYCLISCHE SILOXANEN, ENZ.

Polycyclische siloxanen (polycyclische verbindingen welke ringen alle uit afwisselend silicium- en zuurstofatomen zijn opgebouwd) worden als *bicyclosiloxanen*, *tricyclosiloxanen*, enz. of als *spirosiloxanen* behandeld en genummerd volgens de methodes die voor koolstofverbindingen van overeenkomstige aard in gebruik zijn. Hetzelfde geldt ten aanzien van polycyclische silthianen, silazanen en silanen.

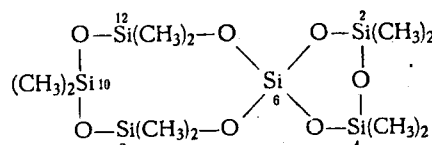
Voorbeelden:

tetramethyltricyclo[3.3.1.1^{3,7}]tetrasiloxaan

decamethylspiro[5.7]hexasiloxaan

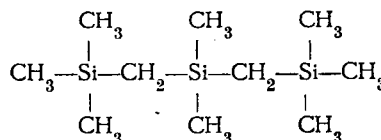
Regel 70.15.

OXA-AZA CONVENTIE

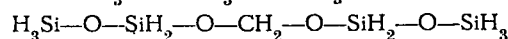
De namen van verbindingen die siliciumatomen als hetero-atomen bevatten (al of niet naast andere soorten van hetero-atomen), doch niet classificeerbaar zijn als (lineaire of cyclische) silanen, silazanen, silthianen of siloxanen, worden met behulp van de oxa-aza conventie afgeleid.

Voorbeelden:

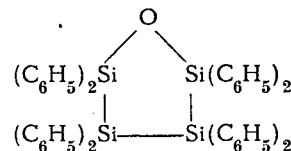
2,2,4,4,6,6-hexamethyl-2,4,6-trisilaheptaan

2,4,6,8-tetraoxa-5-carbanonasilaan

octaphenyl-oxacyclopentasilaan

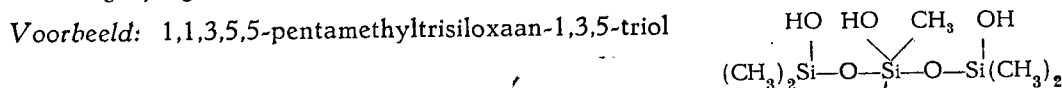
Regel 70.16.

HYDROXY-DERIVATEN

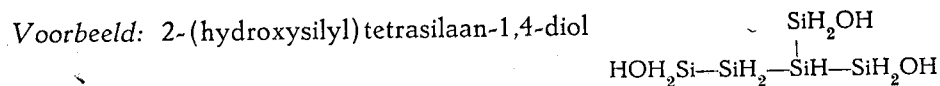
De namen van hydroxy-derivaten welke hydroxylgroepen aan een siliciumatoom zijn gebonden, worden gevormd door hechting van de achtervoegsels *ol*, *diol*, *triol*, enz. aan de naam van de stamverbinding.

Voorbeelden: silanol	H_3SiOH
silaandiol	$H_2Si(OH)_2$
silaantriol	$HSi(OH)_3$
disilaanhexol	$(HO)_3Si-Si(OH)_3$
disiloxanol	$H_3Si-O-SiH_2OH$
cyclohexasilanol	$SiH_2-SiH_2-SiHOH$ $SiH_2-SiH_2-SiH_2$

De namen van polyhydroxy-derivaten waarin elke hydroxylgroep aan een siliciumatoom gebonden is, worden zo mogelijk gevormd volgens het beginsel van gelijke behandeling van gelijke zaken *).

Anders wordt het beginsel van de grootste stamverbinding toegepast.

Regel 70.17.

ANDERE SUBSTITUENTEN DAN HYDROXYL

Andere aan silicium gebonden substituenten — functionele atomen of groepen en koolwaterstofradicalen — worden aangeduid door toepasselijke voorvoegsels of achtervoegsels. Hierbij dienen de regels van het „Rapport définitif” zo nauwkeurig mogelijk gevolgd te worden.

Voorbeelden: aethyldisilaan	$CH_3-CH_2-SiH_2-SiH_3$
hexachloordisiloxaan	$Cl_3Si-O-SiCl_3$
dibutyldichloorsilaan	$(CH_3-CH_2-CH_2-CH_2)_2SiCl_2$
silylamine	H_3Si-NH_2
silaandiamine	$H_2Si(NH_2)_2$
silaantriamine	$HSi(NH_2)_3$
N-methylsilylamine	$H_3Si-NHCH_3$
N,N-dimethylsilylamine	$H_3Si-N(CH_3)_2$
N,N'-dimethylsilaandiamine	$H_2Si(NHCH_3)_2$
N,N',N''-trimethylsilaantriamine	$HSi(NHCH_3)_3$
acetyloxytrimethylsilaan	$(CH_3)_3Si-O.CO.CH_3$
diacetyloxydimethylsilaan	$(CH_3)_2Si(O.CO.CH_3)_2$

Regel 70.18.

NOMENCLATUUR DER KOOLSTOFVERBINDINGEN TEGENOVER DIE DER ORGANOSILICIUMVERBINDINGEN

De namen van verbindingen die zowel koolstof als silicium bevatten en in het koolstofhoudende gedeelte van het molecule een „reactieve groep” bezitten, die geen silicium bevat, worden voor zover doenlijk gevormd uitgaande van de organische stamverbinding. Onder een „reactieve groep” wordt hier verstaan een groep welke volgens regel 52 van het „Rapport définitif” met een achtervoegsel kan worden aangeduid.

Voorbeelden: α -(trimethylsilyl)acetanilide	$(CH_3)_3Si-CH_2-CO.NH.C_6H_5$
1-(trichloorsilyl)-1-aethanol	$Cl_3Si-CH(OH)-CH_3$
2-(trimethylsilyl)-1-aethanol	$(CH_3)_3Si-CH_2-CH_2OH$
(hydroxydimethylsilyl)methanol	$(CH_3)_2Si(OH)-CH_2OH$
α -(hydroxydimethylsilyl)acetanilide	$(CH_3)_2Si(OH)-CH_2-CO.NH.C_6H_5$
(silylmethyl)amine	$H_3Si-CH_2-NH_2$

Evenwel volgens regels 70.16 en 70.17:

(methoxymethyl)silanol	$CH_3O-CH_2-SiH_2OH$
N-methylsilylamine	$H_3Si-NHCH_3$

Regel 70.19.

METALLOSILICIUMVERBINDINGEN

Verbindingen waarin metalen direct met silicium zijn verbonden, worden in het algemeen behandeld als derivaten van deze metalen.

*) „Treating like things alike” is in de U.S.A. een geliefd nomenclatuurprincipe.

Voorbeeld: (triphenylsilyl)lithium $(C_6H_5)_3SiLi$

In uitzonderlijke gevallen evenwel kan het metaal als een substituent beschouwd worden.

Voorbeeld: natrium *p*-(natriosilyl)benzoaat $NaH_2Si \text{---} \text{COONa}$

Regel 70.20.

METAALZOUTEN

De namen van metaalzouten van hydroxy-derivaten kunnen op de gebruikelijke wijze gevormd worden.

Voorbeeld: natriumzout van triphenylsilanol $(C_6H_5)_3SiONa$

De voorafgaande internationale regels zijn voortgekomen uit een ander stel, hetwelk door het A.C.S. Committee on Nomenclature, Spelling and Pronunciation onder medewerking van specialisten op het gebied van de chemie der organosiliciumverbindingen is opgesteld en in 1946 is gepubliceerd⁴⁾. Tussen beide versies bestaan vrij aanmerkelijke verschillen. Een van de opvallendste is wel, dat in de Amerikaanse regels de in de Ring Index van *Patterson en Capell*⁵⁾ gehuldigde nomenclatuur- en nummeringspraktijk als basis wordt aanvaard en naar dit fraaie werk tweemaal wordt verwezen, terwijl zulks met betrekking tot de internationale regels niet mogelijk was; immers, ten aanzien van de nomenclatuur en de nummering van de (poly)cyclische systemen is op internationaal plan nog maar heel weinig vastgelegd. Dit verklaart de vaagheid van de internationale regel 70.14. Opgemerkt moet hier nog worden, dat de aan deze regel toegevoegde voorbeelden op basis van de Ring Index zijn behandeld. Dit lijkt mij inderdaad het beste, althans voorlopig; men is aldus ook in overeenstemming met de praktijk van Chemical Abstracts⁶⁾.

Wellicht valt het op, dat in de regels het woord „silicon” ontbreekt. De hierboven genoemde Amerikaanse regels geven hiervan een verklaring in de volgende woorden: „Since the term *silicone* has acquired an industrial meaning and is no longer approved as a name for $H_2Si=O$, it would seem that the industrial chemists dealing with “silicones” are the ones to agree on its meaning. This should perhaps be determined by actual usage rather than theoretical considerations”.

Enige toelichting verdient nog regel 70.15, waarin de oxa-aza conventie, ook wel met de naam „a”-nomenclatuur aangeduid, ter sprake komt. De toepassing van deze conventie op heterocyclische systemen gaat op regel 16 van het „Rapport définitif” terug; deze summiere regel zal echter weldra door een meer uitvoerige vervangen worden. Haar toepassing op open ketens met hetero-atomen is tot dusverre eigenlijk nog niet internationaal gesanctionneerd; er bestaan dientengevolge nog geen regels voor de wijze waarop de conventie hier moet worden toegepast. Regel 70.15 loopt vooruit op de aanvaarding van zodanige regels, die thans bij de Commission de Nomenclature de Chimie organique in studie zijn; te verwachten is, dat deze materie tijdens de 16e Conferentie der Union internationale de Chimie pure et appliquée in September a.s. te New York—Washington haar beslag zal krijgen. De voorbeelden bij regel 70.15 zijn uiteraard in overeenstemming met de hier bedoelde concept-regels behandeld.

Voor het overige vergen de regels naar mijn mening geen toelichting. Zij zijn zeker niet alle even gelukkig; ik zou, overigens geenszins belangrijke, dubbelzinnigheden en onvolledigheden en zelfs kleine onjuistheden kunnen aanwijzen. Het is mij echter bekend, dat de specialisten op het gebied van de chemie der organosiliciumverbindingen met de regels als geheel zeer ingenomen zijn; geen wonder overigens, aangezien zij, gelijk reeds werd medegedeeld, aan de opstelling hiervan terecht intensief hebben deelgenomen.

Een krachtig beroep moge hier worden gedaan op de Nederlandse chemici om in woord en geschrift deze nieuwe regels toe te passen. Gaarne stel ik mij beschikbaar voor het verstrekken van eventueel gewenste inlichtingen.

Delft, Laboratorium voor Organische Chemie der Technische Hogeschool, Januari 1951.

¹⁾ Deze commissie is momenteel als volgt samengesteld: Prof. Dr. P. E. Verkade, Den Haag, voorzitter; Dr. H. S. Nutting, Midland (Mich., U.S.A.), Secretaris; Prof. Dr. G. Dupont, Parijs; Dr. G. M. Dyson, Loughborough (Leicestershire, England); Dr. G. Kersaint, Parijs; Dr. A. D. Mitchell, Ilford (Essex, England); Prof. Dr. A. M. Patterson, Xenia (Ohio, U.S.A.); Prof. Dr. V. Prelog, Zürich; Prof. Dr. S. Veibel, Kopenhagen.

²⁾ Comptes Rendus de la 15e Conférence de l'Union internationale de Chimie pure et appliquée (Amsterdam, 1949), p. 127—132.

³⁾ Comptes Rendus de la 10e Conférence de l'Union internationale de Chimie (Luik, 1930), p. 57—64; zie ook bijv. Verkade, P. E., Rec. trav. chim. 51, 185 (1932).

⁴⁾ Chem. Eng. News 24, 1233 (1946).

⁵⁾ Patterson, A. M. en Capell, L. T., The Ring Index, A.C.S. Monograph Series nr. 84, 1940.

⁶⁾ Zie hiervoor „The Naming and Indexing of Chemical Compounds by Chemical Abstracts”, Chem. Abstr. 39, 5867—5975 (1945).

Openbaar gemaakte octrooiaanvragen 15 Februari 1951.

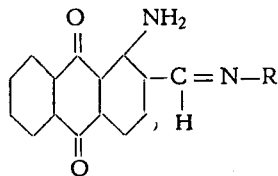
De eerste datum is de indieningsdatum, de voorrangsdatum is tussen haakjes geplaatst.

Klasse 8a 5 O.A. 132.019 — 7-5-'47 (v. 19-8-'39).

The Prosperity Cy. Terugwinnen van een oplosmiddel uit filterslik in de filterinstallatie zelf.

Klasse 8m 3d, O.A. 132.947 — 21-6-'47 (v. 28-6-'46).

Ciba Ltd. Bedrukken of verven van textiel uit cellulose-esters en aethers, polyamiden of poly-urethanen met verbindingen van de formule:

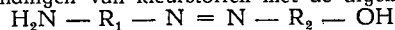
waarin R is een aryl-, alkyl- of hydroxy-alkylgroep, welke verbindingen op plaats 4 of 5 nog door een amino-, alkylamino-, hydroxylalkylamino-, of een arylaminogroep gesubstitueerd kunnen zijn.

Klasse 8m 7, O.A. 131.512 — 9-4-'47 (v. 2-4-'47).

Ciba Ltd. Verven of bedrukken van textiel uit polyamiden met zure groepen bevattende, wol- of substantieve katoenkleurstoffen en ammoniumzouten, die bij verwarming zuur afsplitsen, waarna het textiel wordt gestoomd.

Klasse 8m 7, O.A. 142.753 — 12-10-'48 (v. 29-10-'47).

Ciba Ltd. Verven van dierlijke vezelstoffen met complexe chroomverbindingen van kleurstoffen met de algemene formule:

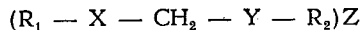
waarin R₁ en R₂ aromatische koolwaterstofresten zijn, welke de aminogroep en de hydroxylgroep op de ortho-plaats t.o.v. de azo-groep bevatten en waarin R₁ of R₂ door tenminste één sulfonzuurgroep is gesubstitueerd, waarbij geveerd wordt in aanwezigheid van aldehyden, die behalve de aldehyd-groep een zure ioniseerbare groep hebben.

Klasse 8m 8, O.A. 130.461 — 19-2-'47 (v. 19-2-'46).

Ciba Ltd. Bereiding van alkalisulfiden bevattende reductiemiddelen in droge vorm, door alkalisulfide onder zwellend werkende omstandigheden in tegenwoordigheid van water met zetmeel of in water resp. alkali oplosbare celluloseaethers te mengen en het water door drogen te verwijderen.

Klasse 8o 1, O.A. 90.504 — 5-11-'38 (v. 5-11-'37).

Ciba Ltd. Bereiden van textielhulpmiddelen met de algemene formule:

waarin R₁ en R₂ organische resten voorstellen, X en Y een zuurstofatoom (eventueel in de vorm van een $\begin{matrix} O \\ // \\ -C- \\ // \\ O \end{matrix}$ -brug), een

zwavelatoom of een $\begin{matrix} -N \\ | \\ R_3 \end{matrix}$ -brug waarin R₃ is waterstof of een

gesubstitueerde koolwaterstofrest, Z een oplosbaarheid bevorderende groep, welke met R₁ en R₂ zodanig verbonden is, dat het aantal koolstofatomen tussen Z en O, resp. S, resp. N-atoom van de met X en Y aangegeven bruggen tenminste 2 bedraagt, terwijl tenminste één van beide bruggen X of Y een

zuurstofatoom, eventueel in de vorm van een $\begin{matrix} O \\ // \\ -C- \\ // \\ O \end{matrix}$ -brug is.

Klasse 12a 3d, O.A. 141.929 — 17-8-'48 (v. 4-8-'48).

L'Air liquide. Inrichting voor het in contact brengen van vloeistof en damp, bestaande uit een kolom, voorzien van een aantal, van openingen voorziene platen en tussen de platen aangebrachte toevoerbuizen voor de vloeistof, waarbij deze buizen zich onder de plaat bevinden, die zij voeden.

Klasse 12g 4a 2c, O.A. 144.624 — 31-1-'49.

N.V. de B.P.M. Regenereren van nikkelhoudende katalysato-

ren op een drager, die niet in belangrijke mate aanleiding geeft tot het vormen van silicaten en waarop het nikkel gedeeltelijk in de vorm van een silicaat werd neergeslagen en gedeeltelijk in de vorm van een gemakkelijk reduceerbare basische verbinding, waarbij de voor het methaniseren van CO-H₂-mengsels gebruikte katalysator wordt geregenereerd met het bij het methaniseren verkregen waterstofhoudende gas.

Klasse 12g 4a 3, O.A. 144.105 — 29-12-'48.

N.V. de B.P.M. Werkwijze voor het vervaardigen van gevormde katalysatormassa's met grote sterkte door persen van poedervormig katalysator materiaal, dat bestaat uit een drager, die twee maal met een metaalverbinding wordt geïmpregneerd, tussen welke impregneringen de katalysator wordt verhit.

Klasse 12g 4a 3, O.A. 145.717 — 31-3-'49.

N.V. de B.P.M. Bereiding van katalysatoren door een drager met een oplossing van een ammoniumwolframaat of -molybdaat te impregneren in het bijzijn van een alkanolamine en dan pas met een cobalt- of nikkelzout te drenken.

Klasse 12g 4f, O.A. 123.355 — 4-2-'46 (v. 12-9-'41).

Standard Development Cy. In aanraking brengen van een zwevende katalysator massa met daarlangs stromende gassen in een reactievat, voorzien van horizontale schotten. Elk schot heeft een aanvoerpip en een afvoerpip voor de gassen. Omdat de afvoerpip enigszins boven het schot uitsteekt, ligt er steeds een laag katalysator-massa op de schotten.

Klasse 12g 4f, O.A. 141.325 — 6-7-'48 (v. 9-7-'47).

P. O. Stelling, R. B. M. Eklund. Deeltjes van een vaste, in een vloeïende toestand gebrachte katalysator, worden zodanig aan trillingen onderworpen, dat zij een nagenoeg homogene massa in een opwaartse gasstroom of vloeïestofstroom vormen.

Klasse 12g 5, O.A. 128.060 — 9-10-'46 (v. 9-10-'45).

Sharp & Dohme Incorp. Bereiding van een thixotroop gel voor therapeutische preparaten, door een onoplosbaar aardalkaliphosfaat, -carbonaat, -sulfaat, of hydroxyde te vormen uit een alkali- of ammoniumverbinding en een aardalkaliverbinding, waarna het neerslag wordt geconcentreerd en gemengd met een in water oplosbaar citraat, dat tot 5% vrij citroenzuur bevat, in een hoeveelheid voldoende om de massa thixotroop te maken.

Klasse 12h 5, O.A. 151.497 — 7-2-'50.

T.N.O. Ontzouten van vloeïstoffen die chloriden bevatten, door electrolyse in een driekamertoestel, waarbij door het toevoegen van sulfiet aan de anodevloeïstof het gehalte aan vrij chloor in de anodevloeïstof, gedurende de electrolyse, tussen 10 en 500 mg per liter gehouden wordt.

Klasse 12i 16a, O.A. 142.097 — 26-8-'48 (v. 30-7-'48).

Soc. des Produits Peroxydés. Concentreren van waterstofperoxyde-oplossingen door verdampen en rectificatie in vacuo, waarbij de verdamping wordt uitgevoerd in tenminste twee boven elkaar gelegen, van boven open ontvangers, die in serie worden gevoerd door de uit de rectificatiekolom terugvloeiende vloeïstof, waarvan de over alle ontvangers verdeelde hoeveelheid juist voldoende is om de dampen voor de rectificatie te leveren.

Klasse 12ka 3a, O.A. 138.726 — 6-2-'48.

Staatsmijnen in Limburg. Bereiden van een voor NH₃-synthese geschikt gasmengsel uit cokesovengas en stikstof, waarbij de suppletie stikstof gedeeltelijk wordt verkregen uit stikstof van hoge druk, welke hoeveelheid voldoende is om de koudebehoefte in verband met de scheiding van het cokesovengas te dekken, welke koude wordt verkregen door het hoge druk gas te expanderen tot de scheidingsdruk.

Klasse 12 l 16, O.A. 147.504 — 8-7-'49.

The Dow Chemical Cy. Afscheiden van caesiumbromide uit mengsels van bromiden van alkalimetalen, waarbij het mengsel wordt geëxtraheerd met vloeibaar broom, dat daarna wordt verdampt.

Klasse 12o 17b, O.A. 141.637 — 27-7-'48 (v. 7-10-'47).

Du Pont de Nemours and Cy. Bereiden van N-carboanhydriden van aminozuren met niet-aromatisch α -koolstofatoom en met waterstof aan het aminostikstofatoom door phosgeen bij temperaturen tussen -70 en 100° C tot reactie te brengen met een aminozuur of alkali- of aardalkaliezout daarvan, waarbij het aminozuur en de zouten daarvan een niet-aromatisch α -koolstofatoom en twee waterstofatomen aan het stikstofatoom bezitten.

Klasse 12o 23, O.A. 137.687 — 29-12-'47 (v. 15-7-'46).

Dr. Olivier Gaudin. Bereiding van zwavelhoudende verbindingen door een allyl- of propaan-1 ylphenolaether tezamen met zwavel op een temperatuur tussen 190° en 230° C te verhitten, waarbij per molecuul van de organische verbinding 5 atomen zwavel worden gebruikt.

Klasse 12o 27, O.A. 128.200 — 17-10-'46 (v. 1-11-'45).

American Cyanamid Cy. Het verwijderen van gekleurde verontreinigingen uit zuur reagerende organische verbindingen met een pKa-waarde tussen 2 en 12, die bestendige in water oplosbare aardalkali-zouten kunnen vormen, waarbij de verbinding in een waterige alkalische oplossing wordt opgelost, waarna een in water oplosbare aardalkaliverbinding en een in water oplosbaar alkalidithioniet wordt toegevoegd en het mengsel wordt omgeroerd en verhit.

Klasse 12p 11, O.A. 141.563 — 21-7-'48 (v. 22-7-'47).

Sandoz A.G. Omzetting van lysergzuur, isolysergzuur, derivaten van deze zuren (bijvoorbeeld de moederkoolstofalcaloiden) en hun digehydrogeneerde derivaten, in halogeenderivaten, waarin het halogeenatoom is verbonden aan het indoolstikstofatoom, door de zuren resp. hun derivaten in een indifferent oplosmiddel te laten reageren met een N-halogeenderivaat van een imide of amide van een carbon- of sulfonzuur.

Klasse 12p 11a, O.A. 137.705 — 29-12-'47 (v. 7-6-'39).

Alkaloida Vegyészeti Gyár Részvénytársaság. Het winnen van opiumalcaloiden door uittrekken van droog papaverstro met zwak zuur of alkalisch water en indampen bij verminderde druk tot 50° C, waarbij het extract wordt aangezuurd en het indampen wordt voortgezet tot een moesachtige constitentie wordt verkregen met een soortelijk gewicht van ongeveer 1,45—1,65, waarna het product wordt gemengd met een organisch oplosmiddel, dat de morphine uit het moes trekt.

Klasse 16a 7, O.A. 141.169 — 25-6-'48 (v. 15-3-'48).

Potasse & Engrais Chimiques S.A. Bereiding van een samengestelde kunstmeststof, waarbij fosfaat ontsloten wordt met een mengsel van salpeterzuur en zwavelzuur, de neutralisatie van de verkregen brij met ammoniakgas geschiedt en de massa zo snel door een aantal in serie geplaatste kuipen wordt gevoerd en zo krachtig wordt geroerd, dat de vorming van $\text{CaSO}_4 \cdot 2\text{H}_2\text{O}$ tijdens het verblijf in de kuipen nagenoeg niet kan plaats vinden, terwijl de ontsluiting en neutralisatie wel plaats hebben.

Klasse 17g 2, O.A. 145.063 — 18-11-'47 (v. 22-10-'47).

L'Air liquide S.A. Scheiden door rectificeren van gasvormige mengsels in fracties, die in vluchtigheid verschillen, in een onder hoge druk staande rectificeerkolom.

Klasse 21f 83, O.A. 133.478 — 16-7-'47 (v. 2-9-'41).

N.V. Philips' Gloeilampenfabrieken. Bereiding van een luminescerend, met cerium geactiveerd, aardalkalifosfaat, door het fosfaat met een ceriumverbinding in een reducerende atmosfeer, die waterdamp bevat, te verhitten.

Klasse 22g 2, O.A. 133.858 — 1-8-'47 (v. 24-4-'46).

Lewis Berger & Sons Ltd. Emulsie-verf, bestaande uit een disperse fase, die een drogende olie en een pigment bevat, en een waterige fase, een emulgator en een natuurlijk schutcolloid, waarbij het pigment 20—76% van de disperse fase uitmaakt, de verhouding tussen drogende olie en schutcolloid tussen 6:1 en 11,5:1 ligt, het schutcolloid 4—14% van de disperse fase uitmaakt.

Klasse 22g 4, O.A. 141.773 — 6-8-'48.

J. M. Huber Corp. Bereiding van een drukinkt van het water-in-olie type, waarbij als emulgeermiddel gebruik wordt gemaakt van een niet-aromatisch amine met een lineaire koolwaterstofketen van tenminste 15 koolstofatomen, welke amine tenminste 18 koolstofatomen door koolstofbindingen aan een stikstofatoom bevat.

Klasse 22g 4, O.A. 142.101 — 26-8-'48 (v. 16-3-'48).

Usher-Walker Ltd. Bereiding van drukinkt, die roetzwart bevat, welke bijvoorbeeld in een olie is gedispergeerd, door een roetende vlam op een bewegend oppervlak te richten, die een laagje van de olie bevat.

Klasse 22g 14, O.A. 128.608 — 6-11-'46.

„Shell” Refining and Marketing Cy. Ltd. Het verwijderen van vingerafdrukken van metaaloppervlakken met een olie, die bij verdunning met water in elke verhouding een heldere oplossing geeft, welke olie gemengd wordt met een in water onoplosbaar, vluchtig oplosmiddel en water, waarbij het gehalte aan water in het mengsel 10% bedraagt en het gehalte aan oplosmiddel tenminste ca 15%, waarbij een stabiele, uit één fase bestaande oplossing moet zijn gevormd.

Klasse 22h 2c, O.A. 137.540 — 24-12-'47 (v. 12-5-'44).

Devoe & Reynolds Cy. Inc. Bereiding van polymere veelwaardige alcoholen door ongeveer aequimoleculaire hoeveel-

heden tweewaardige phenolen en di-epoxyverbindingen op elkaar te laten inwerken.

Klasse 22h 3a 4, O.A. 137.377 — 23-12-'47 (v. 10-4-'46).

Devoe & Reynolds Cy. Inc. Bereiding van synthetische drogende stoffen door talloliezuren te veresteren met groot-moleculaire harsachtige veelwaardige alcoholen, die afwisselend alifatische ketens en aromatische kernen bevatten, die aetherachtig door zuurstof verbonden zijn, en in welke alcoholen geen andere functionele groepen dan epoxy- en hydroxylgroepen aanwezig zijn.

Klasse 22h 3a 4, O.A. 137.378 — 23-12-'47 (v. 2-5-'46).

Bereiding van drogende stoffen door verestering van carbonzuren, waaronder begrepen onverzadigde hogere vetzuren, met een mengsel van één of meer veelwaardige alifatische alcoholen met harsachtige veelwaardige alcoholen, bestaande uit poly-aetherderivaten van veelwaardige phenolen, die alifatische groepen, gesubstitueerd met hydroxylgroepen, bevatten, welke alifatische groepen met de aromatische kernen aetherachtig gebonden zijn en welke geen andere functionele groepen dan epoxy- en hydroxylgroepen bezitten.

Klasse 22h 3a 4, O.A. 137.379 — 23-12-'47 (v. 3-12-'45).

Devoe & Reynolds Cy. Inc. Bereiding van drogende stoffen uit esters van veelwaardige alcoholen en hogere onverzadigde vetzuren, door partiële esters van polyhydroxylverbindingen te bereiden, afgeleid van veelwaardige phenolen, waarbij zich tussen de veelwaardige phenolresten, aetherachtig gebonden alifatische hydroxyl-bevattende resten bevinden, welke partiële esters vrije alcoholische hydroxylgroepen bevatten, vast zijn bij gewone temperatuur en in vluchtige oplosmiddelen oplosbaar zijn.

Klasse 22h 9e, O.A. 139.492 — 19-3-'48 (v. 21-3-'47).

Ciba Ltd. Bereiden van een bindmiddel in droge vorm, dat in water gemakkelijk een dispersie vormt door een oplossing van een in water onoplosbaar condensaat van formaldehyd en een verbinding, die in het molecule tenminste één keer de groep >N-C-NH_2 bevat, welke groep met de dubbele binding van het koolstofatoom aan een zuurstof- of zwavel- of stikstofatoom is gebonden, te brengen in water, dat behalve tenminste een eiwit nog ureum en/of thiourem en eventueel andere met formaldehyd hardbare aminoplasten vormende stoffen, zoals biureet, dicyaandamide, bevat. De verkregen emulsie wordt voorzichtig gedroogd. Het condensaat is opgelost in een alcohol, die nagenoeg niet met water mengbaar is.

Klasse 22h 9s, O.A. 126.131 — 25-6-'46 (v. 25-7-'45).

Corning Glass Works. Aanbrengen van dunne laklagen op voorwerpen, waarbij gebruik wordt gemaakt van polysiloxaanverbindingen, waarin gemiddeld 1,75—2,25 eenwaardige organische groepen via koolstof aan elk siliciumatoom gebonden zijn en die oplosbaar zijn in oplosmiddelen voor koolwaterstoffen, een vulstof, wat diacylperoxyde en eventueel een oplosmiddel, die men tezamen tot een pasta verwerkt. De pasta wordt in een dunne laag op het voorwerp uitgesmeerd en op 180—400° C gedroogd.

Klasse 23b 3a, O.A. 121.615 — 19-10-'45 (v. 27-10-'44).

Soc. An. Louvroil-Montbard-Aulnoye. Bereiding van een bitumineus plastisch materiaal, door koolteerpek met anthraceenpasta in verhoudingen van omstreeks 65% pek op 35% anthraceenpasta te mengen.

Klasse 23b 4a 2, O.A. 123.332 — 2-2-'46 (v. 10-5-'44).

Eastman Kodak Cy. Het vertragen van de ontleding van tetra-aethyllood door toevoegen van een kleine hoeveelheid van een p-phenyleendiamine, waarin een waterstofatoom van iedere aminogroep is vervangen door een secundaire of tertiaire alkylgroep, die tenminste drie koolstofatomen bevat.

Klasse 23b 4hzj, O.A. 139.325 — 21-1-'47 (v. 23-2-'46).

Eastman Kodak Cy. Stabiliseren van eventueel tetra-aethyllood bevattende benzines door toevoegen van een kleine hoeveelheid tertiair butylamino-1 secundair alkylamino-4 benzeen.

Klasse 23b 4km, O.A. 139.564 — 23-3-'48 (v. 5-4-'47).

Socony-Vacuum Oil Cy. Brandstof voor straalbranders bestaande uit een koolwaterstofdestillaat met de kookgrenzen van zware benzine tot en met die van een tamelijk zware gasolie, waaraan een kleine hoeveelheid thiopheen of thiopheenderivaten wordt toegevoegd.

Klasse 23c 1 hmeb, O.A. 124.726 — 12-4-'46 (v. 8-12-'43).

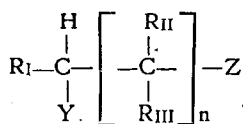
N.V. de B.P.M. Preparaat voor het behandelen van metaaloppervlakken tegen corrosie, bestaande uit een stof, die het metaaloppervlak tegen de corroderende invloed van vocht kan beschermen, en een bevochtigmiddel, dat in een koolwaterstofolie is opgelost, waarbij de koolwaterstofolie een kooktraject heeft van niet minder dan 50° C tot ongeveer 370° C en aan

de olie een uitvloeiingsmiddel is toegevoegd, dat bestaat uit een niet-cyclische, alifatische alcohol met 4—8 koolstofatomen.

Klasse 23c 1 hrmj, O.A. 128. Cur. — 28-3-'45 (v. 11-8-'43).

N.V. de B.P.M. Corrosiewerend middel, ter oplossing in een koolwaterstofolie, bestaande uit één of meer verbindingen met tenminste 10 koolstofatomen, die voldoen aan de algemeen formule:

waarin R_I is een eventueel gesubstitueerd koolwaterstofradicaal of een groep van de vorm $R_{IV}-X-R_V$, waarin R_{IV} en R_V gesubstitueerde koolwaterstofradicalen voorstellen en X een zuur karakter, zwavel-, seleen-, of telluratom; R_{II} en R_{III} zijn waterstofatomen of gesubstitueerde koolwaterstofradicalen, terwijl deze beide groepen gelijk kunnen zijn; Y is een cyaan-, nitro- of nitroso-groep, Z een groep met een zuur karakter en n is 0, 1, 2 of 3.

R_I , R_{II} en R_{III} bevatten geen OH of halogeen, terwijl Z geen carboxylgroepen bevat.

Klasse 23c 1kzba, O.A. 139.137 — 2-3-'48 (v. 29-3-'47).

Aluminium Cy. of America. Smeermiddel, dat polybuteen met een molecuulgewicht tusschen 150—1500 bevat, waarbij aan het buteen een kleine hoeveelheid boortrifluoride wordt toegevoegd.

Klasse 29a 2f, O.A. 133.351 — 9-7-'47 (v. 19-2-'47).

J. Nolten, W. F. H. Zegers. Winnen van vezels uit vezelhoudende plantendelen door de stengeldelen herhaaldelijk door snel rekken in trilling te brengen.

Klasse 29c 4b, O.A. 143.081 — 1-11-'48 (v. 10-11-'47).

Comptoir des Textiles Artificiels. Vervaardiging van kunstmatige draden en bandjes volgens de natte spinmethode uit viscose, waarbij tusschen de spindop en een draadgeleider, waarmede de draad in aanraking komt, een buis is aangebracht, die tenminste 30, doch bij voorkeur 60 maal langer is dan haar inwendige diameter.

Klasse 29c 7d, O.A. 124.817 — 17-4-'46 (v. 14-7-'42).

North American Rayon Corp. Inrichting voor het continu met vloeistoffen behandelen van draden, bestaande uit één of meer walsen, die in afzonderlijke zone's zijn onderverdeeld, waarbij tusschen die zone's volgens een ring om de walsen lopende loosorganen zijn aangebracht, die bestaan uit doorlopende ringvormige groeven of één of meer reeksen afzonderlijke uithollingen, die zodanige afmetingen hebben, dat de centrifugaalkrachten de adhesie tusschen vloeistoffen en walsen alleen in de loosorganen overwint.

Klasse 29g 2, O.A. 146.389 — 11-5-'49 (v. 8-4-'49).

Soc. Organico. Vervaardiging van kunstmatige draden uit gehydroxyleerde polyamiden, waarbij de polyamiden direct na de condensatie volgens de smeltspinmethode worden verwerkt, de draden of films door strekken worden georiënteerd en de verkregen producten gedurende enige tijd op een temperatuur tusschen 50° en hun verwerkingspunt worden gehouden.

Klasse 30d 21a 2, O.A. 144.137 — 31-12-'48.

Dr. Fr. D. Timmermans. Vervaardiging van adsorberende verbandstoffen uit kunstvezels, die vervaardigd worden uit een spinoplossing, waaraan fijnverdeeld oppervlakte-actief materiaal is toegevoegd.

Klasse 30h 10, O.A. 140.763 — 2-6-'48.

N.V. Moutsuikerindustrie & Extractiebedrijf „Maltostase“. Gelatinecapsule, waarvan de wand o.a. suikerstroop bevat, die door kunstmatige enzymatische en/of zure hydrolyse van polysacchariden is bereid.

Klasse 30h 13b, O.A. 133.942 — 6-8-'47.

Dr. K. Goldstaub, handelende onder Fa. Chem. en Cosm. Fabrik „Triebohlflora“. Verven van haar met een vloeistof, die een oxydatieverf bevat, welke vlak voor het gebruik met een oxydatiemiddel wordt gemengd, waarbij dit middel zoveel bevochtigmiddel bevat, dat het tevens als wasmiddel voor het haar gebezigd kan worden.

Klasse 30h 13b, O.A. 146.341 — 9-5-'49.

D. J. Donker. Haarkleurmiddel uit 5—25% Folia hennae, 10—50% vetalcoholsulfonaat, 0,5—10% van een basische, organische kleurstof met 2-4- al of niet door alkylgroepen gesubstitueerde amino-groepen, terwijl de rest uit het op zich zelf voor dit doel bekende trinitriumfosfaat en oplosbaar zetmeel bestaat.

Klasse 38h 2a, O.A. 147.903 — 29-7-'49 (v. 29-6-'49).

Soc. Anon. des Manufactures des Glaces et Produits chimiques de Saint-Gobain, Chauny & Cirey. Behandelen van hout met fungiciden, die zijn halogeenderivaten van alkanalen met ten hoogste 4 koolstofatomen.

Als voorbeeld worden mono-, di- of trichloor-acetaldehyd genoemd.

Klasse 39b 1d, O.A. 131.679 — 17-4-'47 (v. 22-2-'46).

Soc. Auxiliaire de L'Institut français du Caoutchouc. Vervaardigen van rubbervoorwerpen uit latex, die met een kleine hoeveelheid zinkoxyde warmtegevoelig is gemaakt, waarbij de latex verkregen is door van verse, met ammoniak behandelde latex, de eiwitten te ontleeden met fermenten of enzymen (tryp-sine) en aan het melksap 0,5—5% zinkoxyde toe te voegen.

Klasse 30b 1d, O.A. 131.715 — 19-4-'47 (v. 31-5-'46).

Soc. Auxiliaire de L'Institut Français du Caoutchouc. Vervaardigen van rubbervoorwerpen uit latex, bij kamertemperatuur, waarbij men bij gewone temperatuur coaguleerbare latex toepast, die verkregen is door verse met ammoniak behandelde latex, aan de inwerking van fermenten te onderwerpen en aan het melksap 0,5—5% zinkoxyde toe te voegen.

Klasse 39b 3c, O.A. 140.494 — 18-5-'48.

N.V. de B.P.M. Bereiding van producten uit meervoudig onverzadigde verbindingen en zwaveldioxyde, waarbij als stabilisatoren verbindingen gebruikt worden, die tenminste een al of niet gecondenseerde arylkern en tenminste één, bij voorkeur veresterde, al of niet door zwavel gesubstitueerde carboxylgroep bevatten. Salicylzure verbindingen worden als voorbeeld genoemd.

Klasse 39b 9a, O.A. 134.549 — 2-9-'47 (11-9-'46).

J. A. Talalay. Het maken van rubber met celstructuur uit in schuimvorm gebrachte waterige rubberdispersies, waarbij het schuim zo kort wordt afgekoeld, dat het even bevriest, maar geen coagulatie van de dispersie optreedt. Het schuim wordt dan gecoaguleerd door er een coagulatiemiddel in te leiden.

Klasse 39b 22e, O.A. 138.344 — 13-1-'48 (v. 17-6-'47).

W. R. J. Happé. Vervaardigen van vormstukken uit ureumformaldehyd-hars, door een mengsel van de hars, in vloeibare of opgeloste vorm, met plastificeermiddelen uit eiwitstoffen en vrij ureum tot vormstukken te laten verharden.

Klasse 40a 43, O.A. 142.487 — 24-9-'48 (v. 29-9-'47).

The Intern. Nickel Cy of Canada. Winnen van nikkel uit een erts, dat, vóór het uitlogen met een ammoniakale oplossing, wordt gereduceerd bij een temperatuur boven 650° C, dan wordt geoxydeerd bij een temperatuur beneden 760° C en opnieuw wordt gereduceerd bij 315—550° C.

Klasse 40a 51 — 9-11-'48 (v. 21-11-'47).

Soc. générale métallurgique de Hoboken. Gescheiden winnen van niobium en tantaal, door de grondstoffen met chloor te behandelen en de temperatuur daarbij geleidelijk aan op te voeren tot 1200° C, waarbij de chloreringsproducten in fracties worden opgevangen, maar alleen de eerst en laatste overkomende fractie verder worden verwerkt tot eindproducten en de tussenfracties na hydrolyse en calcineren naar het proces worden teruggevoerd.

Klasse 40b 20, O.A. 131.853 — 28-4-'47 (v. 14-8-'45).

Magnesium Elektron Ltd. Bereiden van een legering van magnesium en zirconium, waarbij magnesium in contact wordt gebracht met een chloride van calcium, barium of strontium en een mengsel of verbinding van zirconiumfluoride en een fluoride van kalium of natrium.

Klasse 45l 3, O.A. 131.773 — 23-4-'47 (v. 23-4-'46).

N.V. de B.P.M. Een geblazen of gekookte, drogende of half-drogende vette olie als spreidingsmiddel bij de bereiding van oliën, die worden gebruikt om met een contactinsecticide muggen te bestrijden.

Klasse 45l 3, O.A. 138.532 — 26-1-'48 (v. 27-3-'47).

Michigan Chemical Corp. Een in water dispergeerbaar concentraat van D.D.T., waarbij gesmolten D.D.T. een emulgeermiddel en een olie-achtig oplosmiddel voor D.D.T. worden gemengd.

Klasse 45l 3, O.A. 142.953 — 25-10-'48.

N.V. de B.P.M. Bereiding van stabiele, geconcentreerde suspensies voor bestrijding van schadelijke organismen, die met water gemakkelijk verdund kunnen worden, waarbij een vast insecticide tot een pasta wordt gemalen in een organische vloeistof, waarin de stof niet oplost, terwijl tevens een emulgerend werkende stof aanwezig is.

Klasse 45l 3a 6, O.A. 141.597 — 23-7-'48.

N.V. de B.P.M. Impregneren van vezelmateriaal met fungicide werkende zware metaalzouten van organische zuren in

kerosine, waaraan een capillair-actieve stof is toegevoegd, terwijl tevens één of meer zowel in water als in kerosine oplosbare organische vloeistoffen worden bijgevoegd.

Klasse 451 3a 8, O.A. 140.678 — 28-5-'48 (v. 2-6-'47).

N.V. de B.P.M. Bereiding van insecticiden uit organische esters van fosforhoudende zuren, waarbij deze esters in een koolwaterstofolie worden geëmulgeerd, terwijl als emulgator een fosfatide wordt toegevoegd.

Klasse 48d 4, O.A. 131.365 — 31-3-'47 (v. 14-11-'40).

Western Electric Cy. Electricische condensator met gehalogeneerde aromatische koolwaterstoffen als dielectricum, waarbij op het metaal een beschermend laagje is aangebracht door zwavel of seleen aan de koolwaterstof toe te voegen.

Klasse 48d 8a, O.A. 132.721 — 11-6-'47 (v. 12-7-'46).

H. M. Freud, zich noemende J. Frasch. Ontvetten en beitsen van metalen oppervlakken, door die oppervlakken in een waterige oplossing te behandelen, die een met water mengbaar organisch oplosmiddel bevat en triaethanolamine, gecombineerd met een fosforzuur, en waarbij de pH van die oplossing kleiner is dan 3,5.

Klasse 53f 2, O.A. 128.520 — 1-11-'46.

Svenska Mjölksprodukter A.B. Bereiding van melkchocolade, waarbij als melkbestanddeel een door verstuiven gedroogd melkpoeder wordt gebruikt, dat nagenoeg vrij is van luchtcellen of poriën.

Klasse 53i 4, O.A. 133.250 — 4-7-'47.

Wessanen's Koninklijke Fabr. N.V. Wegnemen van ongunstige eigenschappen van kiemen van granen door verhitten door persen, op tenminste 80° C.

Klasse 85b 1h, O.A. 150.182 — 29-11-'49.

C. Vennootsch. J. C. van der Velde-Henning Franzen. Reinigen van water met behulp van een elektrische gelijkstroom, waarbij de stroom gelijktijdig door koperen en aluminium elektroden in het water wordt geleid.

Klasse 89k 2, O.A. 144.362 — 15-1-'49.

Mij. voor Kolenbewerking „Stamicarbon". Indikken van zetmeelsuspensies in cyclonen bij temperaturen van ca 40° C.

Klasse 124ba 2c 3, O.A. 142.630 — 4-10-'48 (v. 31-10-'47).

Socony-Vacuum Oil Cy. Incorp. Polymeriseren van propreen met aluminiumbromide als katalysator en een activeringsmiddel voor de katalysator (broomwaterstof), waarbij tijdens het verloop van de reactie de molaire verhouding tussen het activeringsmiddel en de, in een indifferent organisch oplosmiddel opgeloste, katalysator bedraagt tussen 0,2 en 5,0, terwijl niet meer dan 2 mol propreen per minuut per mol opgelost aluminiumbromide wordt toegevoegd.

Klasse 124ba 5c, O.A. 135.064 — 26-9-'47.

N.V. de B.P.M. Bereiding van een smeerolie uit minerale olie, die een aanzienlijk gehalte aan aromatische koolwaterstoffen bevat, die voor alkylering vatbaar zijn. De olie wordt op bekende wijze gealkyleerd en toegevoegd aan een niet gealkyleerd gedeelte.

Klasse 124 ba 5c, O.A. 138.756 — 9-2-'48 (v. 7-3-'47).

Standard Oil Development Cy. Bereiding van smeerolie door polymerisatie en alkylering van alkenen-1 in tegenwoordigheid van iso-alkaan of naphteen als verdunningsmiddel, waarbij de polymerisatiekatalysator door toevoeging van halogeenwaterstof in een alkyleringskatalysator wordt omgezet en het gevormde polymerisaat wordt gealkyleerd met het reeds aanwezige iso-alkaan of naphteen tot een nagenoeg verzadigd product.

Klasse 124ba 12c, O.A. 120 Cur. — 27-10-'44 (v. 20-11-'43).

N.V. de B.P.M. Selectief hydrogeneren van alkadiënen tot alkenen, waarbij de hydrogenatie geschiedt in tegenwoordigheid van een nikkelsulfide-katalysator onder een druk van 1—10 at bij een temperatuur tussen 150 en 350° C en de doorvoersnelheid van het koolwaterstofmengsel 0,5—10 liter vloeibaar uitgangsmateriaal per liter reactie-ruimte per uur bedraagt.

Klasse 124 ba 14b 2, O.A. 124.155 — 18-3-'46 (v. 13-12-'41).

Standard Oil Development Cy. Isomerisatie, in de dampfase, van normale alkanen in tegenwoordigheid van een op een poreuze drager aangebrachte aluminiumhalogenide-katalysator, waarbij de alkanen met zoveel aluminiumhalogenide-damp worden gemengd en aan de reactieruimte worden toegevoerd, dat de verliezen van het halogenide op de katalysator worden gecompenseerd.

Klasse 124bc 2b 1r, O.A. 143.888 — 17-12-'48.

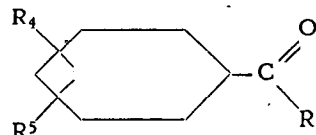
N.V. de B.P.M. Raffineren van synthetisch bereide alcoholen door bij aanwezigheid van een nikkelkatalysator, die ten minste 25% nikkel bevat, dat bij de bereiding gedeeltelijk als silicaat is neergeslagen, te hydrogeneren.

Klasse 124bg 2b 2, O.A. 136.920 — 13-12-'47 (v. 27-3-'39).

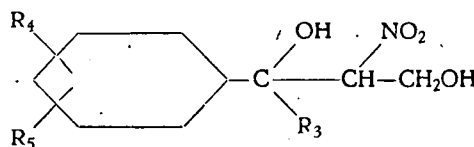
Armour and Cy. Bereiding van primaire alifatische monoaminen met ten minste 6 koolstofatomen, door katalytische hydrogenering van de corresponderende vetzuurnitrillen in de vloeibare fase, waarbij de hydrogenering wordt uitgevoerd bij aanwezigheid van een waterige oplossing van een alkalisch reagerende materiaal; mits geen aminen, voldoende om vrije hydroxyl-ionen in het mengsel te handhaven.

Klasse 124 bg 5c 1, O.A. 143.868 — 15-12-'48 (v. 16-3-'48).

Parke, Davis & Cy. Bereiding van aryl-aminodiolen, waarbij een carbonylverbinding met de formule:

met beta-nitroethanol bij aanwezigheid van een alkalisch condensatiemiddel wordt omgezet in een verbinding met de formule:

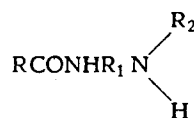
waarna deze verbinding wordt gereduceerd tot het overeenkomstige aminodiol, waarin R3 waterstof of een alkylgroep met maximaal 4 C-atomen, en R4 en R5 waterstof, halogeen, een alkylgroep, dan wel een alkoxy-groep voorstellen met maximaal 4 C-atomen.

Klasse 124bg 8b 2d, O.A. 144.615 — 29-1-'49.

Inventa A.G. für Forschung und Patentverwertung. Opwerken van lactamhoudende waterige oplossingen door extractie van de hete oplossing met een smelt van het lactam overeenkomende oxime, waarna het lactamhoudende oxime na scheiding van de waterige oplossing aan een omlegging volgens Beckmann met geconcentreerd zwavelzuur wordt onderworpen.

Klasse 124bg 12b 2a, O.A. 135.590 — 24-10-'47 (v. 29-10-'46).

Sandoz A.G. Het bereiden van oppervlakte-actieve stoffen door een verbinding met de formule

om te zetten met een verbinding van de formule: XR3SO3Y waarbij R een alkyl- of een cycloalkylrest met rechte of vertakte keten is met ten minste 10 koolstofatomen, R1 is een alkyleen- of hydroxy-alkyleenrest met 2-6-koolstofatomen, R2 een alkylrest met 1-6 koolstofatomen of een hydroxy-alkylrest met 2-6-koolstofatomen, R3 een alkyleen- of hydroxy-alkyleenrest met 3-6-koolstofatomen, waarvan de koolstofketen door heteroatomen of heteroatoomgroepen kan zijn onderbroken, X een uitwisselbaar atoom of een intern aetherzuurstofatoom en Y een kation is.

Klasse 124bg 12b 3c, O.A. 146.222 — 2-5-'49 (v. 25-6-'48).

F. Hoffmann-La Roche & Co. A.G. Bereiding van panthenol-derivaten door acyloxy-2' dimethyl-3' hydroxy-4' butyrylamino-3 propanol-1 te bereiden uit acyloxy-2 dimethyl-3.3 butyrolacton-4 en amino-3 propanol-1.

Klasse 124ha 2c, O.A. 149.516 — 24-10-'49.

N.V. Amsterdamsche Chininefabriek. Bereiding van de bloedstolling vertragende esters van bis(hydroxy-4 cumarinylo) azijnzuur, waarbij in een alcoholisch milieu een alkali-zout van hydroxy-4 cumarien met een dihalogeenazijnzure ester wordt omgezet.

Klasse 124hb 3a 1, O.A. 150.292 — 5-12-'49 (v. 8-2-'49).

F. Hoffmann-La Roche & Co. A.G. Bereiding van gentsinezuurverbindingen van pyrazolonderivaten met therapeutisch belangrijke werking, waarbij gentsinezuur met phenyl-1 dimethyl-2.3 pyrazolon-5, phenyl-1 dimethyl-2.3 dimethylamino-4 pyrazolon-5 of phenyl-1 dimethyl-2.3 isopropyl-4 pyrazolon-5 op voor de bereiding van soortgelijke verbindingen gebruikelijke wijze wordt omgezet.

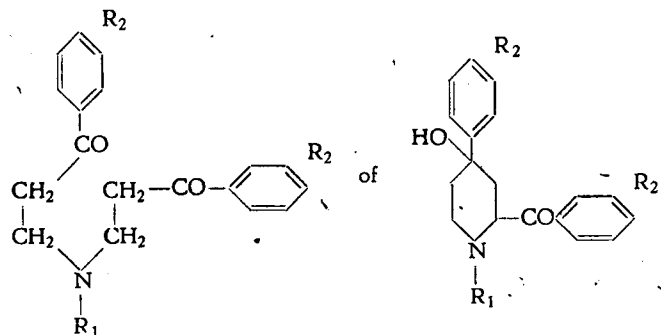
Klasse 124hb 6a 4, O.A. 141.963 — 18-8-'48 (v. 19-8-'47).

J. R. Geigy A.G. Bereiding van een aethyleendiaminederi-

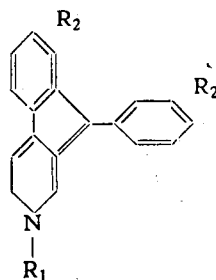
vaat met antihistamine-werking door N-(pyridyl-2)N-(chlor-4' benzyl)N,N'-dimethylethyleendiamine op een voor het bereiden van analoge verbindingen bekende wijze te synthetiseren.

Klasse 124hb 6f, O.A. 138.308 — 10-1-'48 (v. 11-1-'47).

F. Hoffmann-La Roche & Co. A.G. Bereiding van heterocyclische aminen door een verbinding van de algemene formule:

waarin R₁ een alkylgroep met ten hoogste 6 koolstofatomen en R₂ een waterstofatoom, alkyl- of een alkoxygroep voorstelt, onder ringsluiting te dehydrateren, terwijl de ontstane verbinding met de algemene formule:

katalytisch wordt gehydrogeneerd tot één mol waterstof is opgenomen.

Klasse 124me, O.A. 138.025 — 31-12-'47 (v. 7-12-'45).

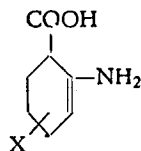
Union Chimique belge S.A. Bereiding van hydrolyseerbare organo-siliciumverbindingen door een zinkorganohalogenide onder terugvloeiing in reactie te brengen met een siliciumhalogenide of een tetra-alkoxy, tetra-aryloxy- of tetra-aralkoxy-silaan.

Klasse 124pa 5, O.A. 138.815 — 12-2-'48.

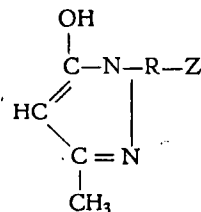
N.V. Philips' Gloeilampenfabr. Bereiding van hydroxy-1 diazonium-2 methyl-6 benzeensulfonzuur, door de overeenkomstige amino-2-verbinding door middel van een nitreus gas te diazoteren in de vorm van een suspensie in een zo gering volume vloeistof, dat de diazonium verbinding door rechtstreekse kristallisatie kan worden verkregen, waarbij ten minste 1-gmol per 300 cm³ vloeistof aan amino-verbinding wordt toegevoegd.

Klasse 124pb 2, O.A. 144.833 — 11-2-'49 (v. 12-2-'48).

Ciba Ltd. Bereiding van monoazokleurstoffen van de pyrazolon-reeks door een diazoverbinding van een amine met de formule:

waarin X een sulfonamidegroep betekent, die zich bevindt op de p-plaats t.o.v. één van de groepen —COOH en —NH₂, te verenigen met een pyrazolon met de algemene formule:

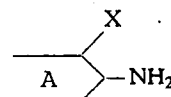

waarin R een aromatische rest van de benzeenreeks en Z een

sulfonamidegroep betekent, en waarbij de uitgangsstoffen zo worden gekozen, dat tenminste één van de beide, zich in het kleurstofmolecule bevindende sulfonamidegroepen een aan het stikstofatoom gebonden koolwaterstofrest bevat, de koolwaterstofresten van beide sulfonamidegroepen tezamen ten hoogste 9 koolstofatomen bevatten en de uitgangsstoffen behalve de enige carboxylgroep van de diazoteringscomponent noch carboxylgroepen, noch sulfonzuurgroepen bevatten.

Klasse 124pb 4b 6, O.A. 140.242 — 1-5-'48 (v. 2-5-'47).

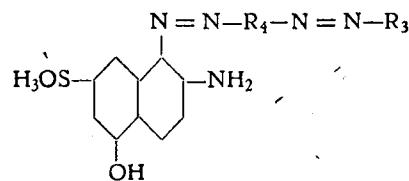
J. R. Geigy A.G. Bereiding van koperbare disazokleurstoffen door in willekeurige volgorde 1 mol van een ongesulfoneerde 4,4'-diaetoacetylaminobiphenylverbinding te koppelen met 1 mol van een o-hydroxydiazoverbinding van de benzeenreeks en 1 mol van een gediazoteerd amine met de algemene formule:

waarin A een arylrest van de benzeenreeks en X een voor de metaalcomplexvorming geschikte groep voorstelt en dat de componenten daarbij zo worden gekozen, dat de verkregen disazokleurstoffen minstens één sulfogroep en twee carboxylgroepen bevatten.

Klasse 124pb 4c, O.A. 137.090 — 18-12-'47 (v. 10-1-'47).

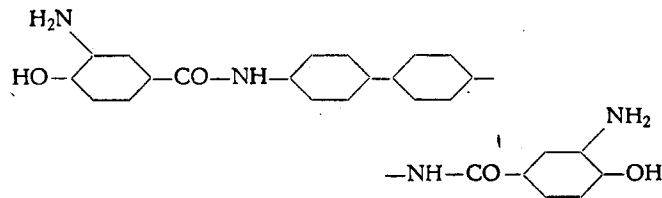
Ciba Ltd. Bereiding van tetrakisazokleurstoffen, waarbij men een diazo-verbinding van een amine met de algemene formule: R₁—N=N—R₂—NH₂, waarin R₁ een benzeenrest voorstelt, die een hydroxylgroep en op de o-plaats t.o.v. van deze een carboxylgroep bevat, en R₂ een benzeenrest voorstelt, waarin de azo-groep en de diazoteerbare aminogroep ten opzichte van elkaar in de 1,4-positie staan en die op de o-plaats t.o.v. de diazoteerbare aminogroep een o-alkylgroep bevat, welke alkylrest niet gesubstitueerd is, in alkalisch milieu verenigt met een disazokleurstof van de algemene formule:

waarin R₃ is een benzeenrest, die een hydroxylgroep en op de o-plaats t.o.v. deze een carboxylgroep bevat, en R₄ een benzeenrest voorstelt, waarin de azo-groepen t.o.v. elkaar in de 1,4-positie staan.

Klasse 124pb 5b 11, O.A. 142.344 — 14-9-'48 (v. 15-9-'47).

J. R. Geigy A.G. Bereiding van koperbare dis- en polyazokleurstoffen door 1 mol van een getetrazoteerd diamine met de algemene formule:

waarin de benzeenringen verder nog in azokleurstoffen gebruikelijke niet-ionoide substituenten kunnen bevatten, te verenigen met 2 mol van een op de ortho-plaats t.o.v. de hydroxygroep koppeland naphtholsulfonzuur, dat nog andere in koppeling-componenten gebruikelijke substituenten en ook de azogroepen kan bevatten.

Klasse 124q 2i 3b, O.A. 145.512 — 21-3-'49 (v. 29-3-'49).

N.V. de B.P.M. Bereiding van mengsels, die glycidaethers bevatten met meer dan één epoxygroep per molecuul, uit welke mengsels harsachtige producten kunnen worden verkregen door een glycidaeether met meer dan één epoxygroep en tenminste 6 koolstofatomen per molecuul te mengen met oxaalzuur.

Klasse 124q 4t, O.A. 135.329 — 10-10-'47 (v. 31-12-'41).

N.V. de B.P.M. Bereiding van een polymeer van een allyl-alcohol, welke op de plaatsen 1 en 2 gesubstitueerd kan zijn met koolwaterstofradicalen en/of halogeenaatomen, door een polymeer van een carbonzure ester van de genoemde alcohol in reactie te brengen met een eenwaardige alcohol.

Dr. Fr. Supf. Omzetting van zetmeelderivaten door inwerking van halogeenvetzuren in tegenwoordigheid van loog, waarvan het watergehalte minder dan de dubbele hoeveelheid van het zetmeel bedraagt, en van zoveel organisch oplosmiddel, dat het reactiemengsel een rulle massa wordt, waarbij het oplosmiddel vóór of gedurende het mengen met alkali aan het zetmeel wordt toegevoegd.

Handel en Economie

66(43.11.074)

De chemische industrie in de Oostzône van Duitsland

De gehele industrie is onder contrólé van de Staat gekomen. Al naar gelang van omvang van deze inmenging onderscheidt men:

1. de SAG-bedrijven (Staatliche Sowjet Aktiengesellschaften) welke alleen voor de Russen werken en waartoe de zeer grote fabrieken behoren in Leuna, Bitterfeld, Wolfen en Schkopau;
2. de volkseigene Betriebe, welke centraal door het Ministerie in Berlijn bestuurd worden en in 10 VBB (Vereinigung volkseigener Betriebe) ingedeeld zijn en

3. de Privat-Industrie, welke de kleinere bedrijven omvat en nog een zekere mate van zelfstandigheid hebben.

Deze drie groepen omvatten resp. circa 35, 35 en 30 % van de totale productie.

Het is moeilijk om een overzicht over de productie te krijgen. Bedroeg de totale productiewaarde in 1936 2,2 milliard RM., in 1950 zal deze 3,6 milliard en in 1955 volgens de plannen 6,6 milliard DM. bedragen.

Voor enige chemicaliën geeft men de volgende productiecijfers (in 1 000 tonnen):

	1950	1955
zwavelzuur	256	400
natronloog	147	250
soda	102	380
kalizouten		2 000
stikstofmest (N)	208	235
fosformest	48	93
zeep (40 %)	36	100
synt. benzine	446	780
synt. rubber	38	60

Men mist evenwel nog verschillende grondstoffen om dit programma te verwezenlijken, verder heeft men gebrek aan ureum, soda, natronloog. Men rekent er op het zwavelzuurgebrek te verhelpen door uit te gaan van gips, dat in de Oostzône in grote hoeveelheid gevonden wordt.

E. L. Krugers Dagneaux.

Boekbesprekingen

577.16

616.16-005.6

Hans Vogel, Chemie und Technik der Vitamine. 3. Auflage. Bearbeitet van Doz. Dr. Heinrich Knobloch. Zwei Bände. Erster Band: Die fettlöslichen Vitamine. Uitgave Ferdinand Enke Verlag, Stuttgart, 1950, VII + 485 pag., 25 fig. en 52 tabletten, 17 × 25 cm, gebonden f 51.60. (Meulenhoff & Co. N.V. importeurs).

Ten opzichte van vorige drukken heeft dit werk zeer aan omvang gewonnen, het verschijnt nu in twee delen, waarvan het tweede over ongeveer een half jaar zal uitkomen. De bewerker heeft bij deze druk geen veranderingen aangebracht in de indeling en opzet van het oorspronkelijke boek.

De chemische en enkele biologische eigenschappen der vitamines worden aan de hand van een groot aantal literatuurverwijzingen (in dit deel ongeveer 2300) behandeld. Bij het verzamelen der litteratuur is naar het oordeel van referent een grote mate van volledigheid bereikt. Helaas moet worden geconstateerd, dat de litteratuur niet altijd kritisch is bekeken, waardoor een te groot aantal onjuistheden en onnauwkeurigheden het boek ontsiert. Het nut van de in de tekst verwerkte laboratoriumvoorschriften acht referent niet groot, daar deze in het verband met de oorspronkelijke publicatie behoren te worden gezien.

De techniek der vitaminefabricage wordt beschreven aan de hand van een honderd pagina's druk beslaande lijst van octrooischriften, welke eveneens een zeer volledige indruk maakt. Voor het verkrijgen van een zuiver beeld der vitaminefabricage had de bewerker wellicht nog andere bronnen raadplegen, als bijv. de rapporten over de Duitse industrie.

Resumerende kan dit boek als bron van litteratuur en octrooischriften over een onderwerp op vitaminegebied zeer belangrijk zijn; men zal echter verstandig handelen door steeds op de oorspronkelijke litteratuur terug te grijpen.

De uitvoering is goed, de prijs hoog.

J. A. Keverling Buisman

Th. Halse, Heparin und Heparinoide Dicumarol. Möglichkeiten und Ergebnisse einer thrombostatischen und thrombolytischen Therapie. Band VIII von Beiträge zur Arzneimitteltherapie herausgegeben von L. Lendle und R. Schoen. S. Hirzel Verlag, Zürich, 1950, 15 × 23 cm, XVI + 225 pp., 38 Abb., geb. Sfr. 13.50.

De grote omvang van de nog steeds toenemende litteratuur over de thrombose en haar bestrijdingsmiddelen maakt het voor velen onmogelijk op de hoogte te blijven van wat er op dit gebied is en nog wordt gepresteerd. Het verschijnen van de monografie van Halse over heparine en heparinoideverbindingen is niet alleen daarom toe te juichen dat het een overzicht geeft van de huidige stand van zaken op dit gebied, waarbij natuurlijk het heparine en de cumarine-derivaten het volle pond krijgen, maar tevens, omdat de schrijver uitvoerig mededeling doet van een synthetisch preparaat „thrombocid” genaamd, dat evenals het heparine een polysaccharide-zwavelzure ester is en dat zowel in vitro als in vivo sterk anti-coagulerende eigenschappen schijnt te bezitten. Daar het thrombocid in tegenstelling tot heparine een bijkans onbepaalde houdbaarheid wordt toegeschreven en tevens bij het experimentele onderzoek van een constante werking blijkt geeft, zal het belang van deze onderzoekingen voor ieder duidelijk zijn. Naast de klinische ervaringen met dicumarol heeft de schrijver uitvoerig het probleem der bloedstolling besproken, waarbij speciaal de quantitative bepalingsmethodes van het prothrombine in het bloed aan een kritische beschouwing worden onderworpen.

Een lijst van bijna 500 litteratuur-opgaven besluit deze monografie, die speciaal klinisch-chemici zeer kan worden aanbevolen. De uitvoering en druk is behoorlijk; de prijs redelijk.

P. Schlemper.

Maurice de Kegel, Le blanchissage rationnel et automatique du linge. Nieuwe herziene en vermeerderde druk. Paris, Gauthiers-Villars, 1950, 14 × 19 cm, 223 blz. ingen. frs. 700.—

Uit de laatste twintig pagina's van dit werkje blijkt, dat het geschreven werd om een wasmethode, die door de schrijver is uitgedacht en die reeds jaren in de praktijk met succes wordt toegepast, te propageren en de theoretische gronden waarop de methode berust, duidelijk te maken. Bij deze manier van wassen, geschikt voor huiswas en fabriekswas, wordt mechanische behandeling zoveel mogelijk vermeden, wat natuurlijk aan de langere levensduur van het wasgoed ten goede komt. Er wordt gewassen met een zeep van zeer speciale samenstelling en bij een bepaalde pH: na het spoelen wordt in hetzelfde bad behandeld met een per-verbinding, bijv. met het door de schrijver ontdekte persilikaat: van de gebruikelijke chloorverbindingen is de schr., een groot vijand. In het eerste gedeelte van het boek wordt het wasproces theoretisch verklaard, waarbij vooral de „colloidologie” van zeep te pas komt. Men zal het niet steeds met de schr. eens zijn, bijv. daar niet, waar hij beweert, dat vuildeeltjes en kleurstoffen zich op geheel dezelfde wijze in de vezel fixeren. De vorige drukken, die van 1912 en 1927 dateren, zijn mij niet bekend, in ieder geval krijgt men wel de indruk, dat deze nieuwe druk is gemoderniseerd. In verband met de taal en de vrije hoog prijs geloof ik niet, dat het hier te lande veel geraadpleegd zal worden door degenen voor wie het geschreven is, nl. de witwassers: voor hen, die zich voor het wasproces interesseren, is het wel leerzaam van de inhoud kennis te nemen.

L. A. Driessen.

* * *

53:54:51

Dr Hugo Sirk, Professor an der Universität Wien. Mathematik für Naturwissenschaftler und Chemiker. (Sechste verbesserte Auflage). Verlag von Theodor Steinkopff, Dresden und Leipzig, 1950. 16 × 26 cm, XII + 302 pag.; 126 figuren; geb. prijs f 13.10.

Van de H.B.S.-algebra en meetkunde af, die in een aanhangsel van bijna 60 pagina's worden samengevat en zelfs uitgebreid met o.a. waarschijnlijkheidsrekening, wordt in een bestek van ruim 200 bladzijden een inleiding gegeven in de analyse. Het eerste deel behandelt in 170 bladzijden het differentiëren en integreren van functies van één veranderlijke, benevens iets over reeksen. Dan volgen nog twee delen over functies van meer variabelen en over differentiaalvergelijkingen. Bij elkaar is dit zo ongeveer de stof, die de technoloog een 20 jaar geleden voor zijn propaedeutisch examen te verwerken kreeg.

Het boekje is duidelijk waar het de grondbegrippen ontwikkelt, hoewel natuurlijk voor een exacte behandeling naar uitgebreider werken verwezen moest worden. Direct wordt het behandelde steeds toegepast op allerlei

voorbeelden uit de physica en de chemie: gaswetten, thermodynamica, berekening van dipoolmomenten, enz. enz.

Hoewel uit alles blijkt, dat een goede docent dit werkje heeft samengesteld, moet toch betwijfeld worden, of het voor de in Nederland studerende van veel nut is. Met het oog op de praktische toepassingen worden immers instructiecurcussen georganiseerd, die afgestemd zijn op de hier geldende exameneisen en waarvan de opzet overeenkomt met die van Sirk's boek.

Voor degenen, die hun kennis nog eens willen oprispen en wier mathematische opvoeding niet verder ging dan hierboven aangegeven, is dit boek zeker geschikt.

Druk en afwerking zijn goed verzorgd, het gebruikte papier is niet best.

W. H. Westenberg.

* * *

06.055.2:5:6

Annual Report 1949 National Bureau of Standards. Miscellaneous Publication 198 of the National Bureau of Standards. For sale by the Superintendent of Documents, U.S. Government Printing Office, Washington 25 D.C., 1950, 98 blz., 23 × 14 cm, 75 doll. cents.

Bespreking van het jaarverslag van het National Bureau of Standards geeft referent gelegenheid nog eens — wellicht onnodig — te wijzen op het veelzijdige, uitnemende werk, dat door dit regeringsbureau op het gebied van spuurwerk in Amerika wordt verricht. In de eerste paragraaf wordt opgemerkt, dat de bemoeiingen van het Bureau met research tweeledig zijn, t.w. de onderzoeken, die in rechtsstreeks verband staan met de primaire „standards” in wetenschap en techniek, alsmede de keuring van standaardapparaten, en daarnaast de uitvoering van uitgebreide onderzoeken onder de autorisatie van het Congres of voor andere regeringsbureaux. En daarmee verband houdende volgen dan nog 3 gebieden van activiteit van het National Bureau of Standards, t.w. advisorische diensten, nationale en internationale coöperatie op deze gebieden.

De wetenschappelijke werkzaamheden van het N.B.S. gedurende 1949 waren verdeeld over 13 wetenschappelijke afdelingen, t.w. electronica, toegepaste wiskunde, atomaire physica, radio propagation, electriciteit en optica, metereologie, warmte en kracht, chemie, mechanica, organische materialen, metallurgie, minerale producten en bouwtechniek.

Een veertiende afdeling houdt zich bezig met normaal voorschriften (standards, specifications). Van de bemoeiingen van ieder dezer afdelingen worden korte voorbeelden gegeven, toegelicht hier en daar met uitnemende foto's van apparaten, opstellingen enz.. Dit boekje geeft een indrukwekkend beeld van de werkzaamheden van het National Bureau of Standards en de hoge kwaliteit van het aldaar verrichte spuurwerk. Het zij een ieder, die met de organisatie van spuurwerk of normalisatie te maken heeft, ter lezing warm aanbevolen.

A. van Rossem.

Allerlei nieuws

op chemisch en aanverwant gebied

Nieuw hullaboratorium voor organische chemie te Leiden in gebruik genomen.

De laboratoriumruimte voor organische chemie aan de R.U. te Leiden heeft een belangrijke uitbreiding ondergaan door de thans voltooide modernisering van het oude gebouw en door de bouw van een nieuw hullaboratorium, waarvan de officiële opening op 18 Mei onder grote belangstelling plaats had. In de

geheel gevulde grote collegezaal van het hoofdgebouw memoreerde de hoogleraar-directeur Prof. Dr. E. Havinga het feit, dat thans vrijwel 50 jaar geleden het oude gebouw door Prof. Franchimont in gebruik werd genomen. Hoewel dit berekend was op slechts ca. 12 studenten, terwijl dit aantal thans ca. 300 bedraagt, heeft het gebouw in de afgelopen 50 jaar geen noemenswaardige veranderingen ondergaan, waaruit wel blijkt, dat de tot stand gekomen uitbreiding geen luxe maar een dringende noodzaak is. Spr. hoopte, dat de thans tot stand gekomen uitbreiding, welke de eerste belangrijke uitbreiding van laboratoriumruimte der Leidse Universiteit na de oorlog is, nog door vele eveneens dringende nodige uitbreidingen gevolgd zou worden. Na alle instanties en personen, die aan de tot standkoming van de herinrichting en de nieuwbouw hebben medegewerkt, bedankt te

hebben gaf Prof. Havinga het antwoord op de vraag, welke men zou kunnen stellen: of het wel verantwoord is om zoveel energie te besteden aan de langdurige en kostbare opleiding van zoveel chemici en of afremmen van deze stroom niet gewenst zou zijn. Spr. meende, dat de gevaren voor de mensheid bij het verder voortschrijden der wetenschap weliswaar groter worden, doch dat de positieve winst de nadelen steeds zal overheersen. Bovendien kan men de vooruitgang der wetenschap evenmin remmen als men bijv. de groei van een kind kan tegengaan. Deze rede werd besloten met de wens, dat de nieuwe uitbreiding en inrichting rijke vruchten zullen afwerpen voor de ontwikkeling der nieuwe chemici, en zullen bijdragen tot de glorie der Leidse Universiteit en de bloei der wetenschap.

Nadat de Vertegenwoordiger van Z.E. de Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen, de heer Van Brugge, de President-Curator, Dr. J. E. baron de Vos van Steenwijk, Ir. Scheurkogel, die namens de Rijksgedebouwendienst aan de President-Curator de sleutel van het nieuwe gebouw aan een lint in de faculteitskleur overhandigde, Prof. S. F. Bok namens de Senaat en de heer J. L. J. v. d. Vliervoet uit naam van het Chemisch Dispuut en de wetenschappelijke staf, het woord hadden gevoerd, dankte Prof. Havinga de verschillende sprekers, waarna de President-Curator het nieuwe gebouw opende. Daarna kregen de aanwezigen gelegenheid om bij een receptie in het nieuwe gebouw hun persoonlijke gelukwensen aan te bieden en om onder deskundig geleide het gemoderniseerde, oude gebouw te bezichtigen.

Wij bieden ook op deze plaats onze gelukwensen aan met het tot stand komen van deze voor het onderwijs in de Chemie aan de Leidse Universiteit zo belangrijke verbetering.

Korte economische berichten

Aanmelding bedrijfsregelingen.

In de Nederlandse Staatscourant van 10 Mei 1951, No. 89, is een nieuwe beschikking van de Minister van Economische Zaken bekendgemaakt tot uitvoering van het Kartelbesluit. Zoals bekend moeten ingevolge artikel 2 van het Kartelbesluit alle bedrijfsregelingen (waaronder worden verstaan bepalingen, regerende de mededinging tussen personen die een bedrijf uitoefenen in enige tak van handel of nijverheid en van wie althans één in Nederland is gevestigd) schriftelijk worden opgemaakt en bij de overheid worden aangemeld. Onder bedrijfsregelingen worden tevens verstaan bepalingen regerende de financiële verplichtingen, aan mededingingsregelingen verbonden.

Het is wenselijk gebleken de thans bestaande regeling van de aanmelding te herzien, in verband met de sinds enige maanden gewijzigde omstandigheden. Door het verscherpte toezicht van de overheid op de aanmelding van de bedrijfsregelingen en door de enquêtes betreffende de door prijzenkartels gevolgde politiek, is de hoeveelheid te registreren gegevens aanmerkelijk toegenomen. Een in verband daarmee noodzakelijke wijziging in de opzet van het kartelregister maakt het mogelijk tot een eenvoudiger procedure over te gaan, zodat in de toekomst met één aanmeldingsformulier, in plaats van vier zoals voorheen, kan worden volstaan.

Deze formulieren blijven verkrijgbaar bij de Kamers van Koophandel en Fabrieken.

Wel moeten evenals voorheen ook thans nog afschriften in tweevoud worden bijgevoegd van de betrokken bedrijfsregeling en eventuele statuten en reglementen (wanneer het een bedrijfsregeling op het gebied van de voedselvoorziening betreft: in drievoud). Een van deze afschriften wordt door het Ministerie van Economische Zaken voorzien van een aantekening, dat aan de aanmeldingsplicht is voldaan, en aan degene, die de aanmelding heeft gedaan, geretourneerd. Zulks is vooral van belang met het oog op het feit, dat de Economische Contrôledienst bij de beschikking van 10 October 1950 is ingeschakeld bij de contrôle op de naleving van de aanmeldingsplicht.

Uitvoeringsmaatregelen van bedrijfsregelingen moeten worden aangemeld door inzending van twee (of drie) afschriften dezer uitvoeringsmaatregelen; wijziging van bedrijfsregelingen of beëindiging daarvan wordt aangemeld door schriftelijke mededeling in tweevoud (drievoud). Van de hier bedoelde afschriften of schriftelijke opgaven wordt eveneens één exemplaar, voorzien van de bovenbedoelde aantekening, geretourneerd.

P. E. Z.

Distributie van aardgas uit Oost-Nederland.

Het Ministerie van Economische Zaken deelt naar aanleiding van berichten, dat aardgas uit Oost-Nederland aan Amsterdam

en Utrecht ter beschikking zou worden gesteld, mede, dat deze berichten onjuist zijn. Immers, het is nog steeds niet bekend of aardgas in exploiteerbare hoeveelheden in onze bodem voorkomt. Het is daardoor zoals vanzelf spreekt onmogelijk een beslissing te nemen ten aanzien van de aan dit gas te geven bestemming, daar dit onverbrekkelijk samenhangt met de hoeveelheid, die wordt aangetroffen.

Wel wordt de vraag onder het oog gezien hoe het aardgas, indien het in bepaalde hoeveelheden ter beschikking komt, het best in het belang van de nationale economie zal kunnen worden aangewend. In verband hiermede is het technisch advies gevraagd van de Vakgroep Gasbedrijven. Dit advies is ten Departemente nog niet ontvangen.

Bij wijze van proef zal binnenkort een kleine hoeveelheid aardgas, die is vrijgekomen, worden geleverd aan Coevorden, welke stad door haar ligging aan de rand van het winningsgebied daarvoor zeer geschikt is.

P.E.Z.

Personalia

Ir. G. E. ten Bokkel Huinink is bij beschikking van de Minister van Onderwijs, Kusten en Wetenschappen tijdelijk benoemd tot wetenschappelijk ambtenaar eerste klasse bij de anorganische en fysische scheikunde aan de Technische Hogeschool te Delft.

* * *

Ir. H. W. L. Bruckman, te 's-Gravenhage, is met ingang van 1 Juni 1951 benoemd tot scheikundige bij de Keuringsdienst van waren te Maastricht.

* * *

Dr. J. M. Stevels (Eindhoven) zal op uitnodiging van het Centre de Perfectionnement Technique in het kader van de door het Centre georganiseerde „Cycle de l'Industrie du Verre” op 5 Juni a.s. een voordracht houden getiteld „La coloration du verre” in het Maison de la Chimie, 28 Rue St. Dominique, Paris VIIe.

* * *

Aan de Universiteit te Utrecht is bevorderd tot doctor in de wis- en natuurkunde op proefschrift „Onderzoekingen over vitamine B₁₂ en verwante factoren” de heer H. G. Wijmenga geboren te 's-Gravenhage.

* * *

Aan de Universiteit te Amsterdam zijn geslaagd voor het doctoraalexamen wis- en natuurkunde, hoofdvak scheikunde, de heren K. L. van Lier en J. A. van Uden.

Verenigingsnieuws

Mededelingen van het Secretariaat

(‘s-Gravenhage, Lange Voorhout 5, tel. 110744, postrekening 7680).

Te Tiel is op 24 April 1951 overleden Drs. J. de Wit in de ouderdom van 44 jaar, lid van de Nederlandse Chemische Vereniging.

Nieuwe leden.

De in het Chemisch Weekblad van 24 Maart 1951 onder 182 t/m 191 genoemde candidaat-leden zijn thans aangenomen als gewone en buitengewone leden van de Nederlandse Chemische Vereniging.

Candidaat-lid.

Voorgesteld als geassocieerd lid van de Nederlandse Chemische Vereniging: 221: Schaafsma (Ir. J. H. A.), i.i., Arnhem, Mauvestraat 36, rijkszuivelconsulent-hoofdingenieur Ministerie van Landbouw, Visserij en Voedselvoorziening.

Adreswijzigingen, enz. aan te brengen in de ledenlijst 1950.

Blz. 55: Haan-Homans (Mevrouw Ir. L. N. S. de), verlofadres: Roma, Italia, Via Chiana 97.
„ 61: Hofman (Mej. W.), chem. cand., Leiden, Verdammestraat 40.
„ 85: Modderman (Dr. R. S. Tjaden), Arnhem, van Ruysdaelstraat 38.

- Blz. 92: Pikaar (N. A.), chem. cand., Utrecht, Prinsenstraat 10.
 „ 93: Postema (Ir. W.), Soerabaja, Java, Djalan Sikatan 1, Postbox 50, p.a. Firma Tiedeman en van Kerchem.
 „ 107: Stuyts (A. L.), chem. stud., Delft, Julianalaan 56.
 „ 112: Veerdonk (F. C. G.), chem. cand., Utrecht, Prinsenstraat 10.

Examens voor Analyst

Voor de oproepen voor de analysexamens tweede gedeelte A (IIA) en B (IIB) wordt verwezen naar Chemisch Weekblad van 5 Mei 1951, blz. 278, 279.

Chemische Kringen

Goetsche Chemische Kring. Op Donderdag 15 Maart 1951 kwam de kring bijeen voor een voordracht van Dr. A. J. Klein over de „Bereiding van virus vaccins, influenza virus vaccins in het bijzonder”. Tevens vond de huishoudelijke vergadering plaats, waarin gekozen werden tot voorzitter Dr. Ir. A. Slooff en tot afgevaardigde naar de Raad van Overleg van de Ned. Chem. Ver. Dr. A. L. W. de Gee en tot plaatsvervangend afgevaardigde Dr. Ir. A. Slooff.

Op Vrijdag 27 April 1951 sprak Ir. F. D. Tollenaar over „Recente ervaringen met methodes ter bestrijding van bederf van voedingsmiddelen”.

De volgende bijeenkomst vindt plaats op Vrijdag 1 Juni 1951, des avonds om 8 uur in het R. K. Lyceum, Emmastraat 56, Hilversum. Spreker: Dr. Ir. G. A. M. Diepen (Delft), over „Het gebruik van gassen als oplosmiddel”.

Mededelingen van verwante verenigingen

Nederlandse Natuurkundige Vereniging Zomervergadering 1951.

op Vrijdag 22 Juni 1951 om 10.30 uur in het Laboratorium voor Natuur- en Weerkunde, Duivendaal 2 te Wageningen.

Aansluitend aan de trein uit de richting Utrecht, die om 9.30 uur in Ede aankomt, zal een speciale bus naar het laboratorium rijden.

Programma:

10.30—13.00 uur:

Bezichtiging van het Laboratorium voor Natuur- en Weerkunde, waaraan een korte inleiding over het werk van het laboratorium voorafgaat. Dit werk valt uiteen in drie groepen.

1. Onderzoekingen over de beweging van water en waterdamp door de bodem en de onderste luchtlagen.
2. Bestudering van de fundamentele fysische problemen van de industrie, die landbouwproducten verwerkt, zoals de grondslagen van extractie, diffusie, destillatie, enz.
3. Meteorologisch onderzoek dat ten doel heeft de instituten te Wageningen van de nodige gegevens te voorzien.

13.00—14.30 uur:

Gemeenschappelijke lunch (voor eigen rekening) in het tegenover het laboratorium gelegen „Junushoff” (3 belegde broodjes en grote kop bouillon à f 1.50 + 12½ % bediening).

In het laboratorium wordt thee geschonken voor degenen, die een daar zelf meegebrachte lunch wensen te gebruiken.

Voor de middagvergadering heeft men de keuze uit de volgende twee mogelijkheden.

1e: 14.45—16.30 uur,

bezichtiging van het Nederlands Scheepsbouwkundig Proefstation, Haagsteeg 2, waarbij te zien zullen zijn:

1. het vervaardigen van scheeps- en schroefmodellen;
2. sleepproeven in het sleepbassin;
3. proef in de cavitatietunnel om de cavitatie-eigenschappen van een schroef te kunnen beoordelen.

2e: 14.45—16.45 uur.

wandeling onder deskundige leiding door „Hinkeloord” en het „Arboretum”.

„Hinkeloord” is de tuin van het Instituut voor Bosbouwkundig Onderzoek en bevat fraaie exemplaren van loof- en naaldbomen.

In het „Arboretum” zijn de belangrijkste sierplanten zo geïmponeerd, dat men een overzicht krijgt van de effecten, die door landschapsarchitectuur te bereiken zijn.

17 uur:

verzamelen bij hotel „De Wereld” (busstation) voor de terugreis naar station Ede.

Men wordt verzocht zich voor 16 Juni op te geven.

C. C. Jonker,
2e secretaris.

Leden der Nederlandse Chemische Vereniging hebben toegang tot de vergaderingen en symposia der Nederlandse Natuurkundige Vereniging.

Mededelingen van verschillende aard

Symposium over Phytopharmacie.

Op 24 April 1951 werd in de lokalen van de Rijkslandbouwhogeschool te Gent het IIIde Internationaal Symposium over Phytopharmacie gehouden.

De Voorzitter van het inrichtende comité, de heer Rector J. van den Brande, wees in zijn welkomstgroet op het toenemende belang van deze jaarlijkse internationale wetenschappelijke manifestaties, die tot doel hebben de praktijk en de wetenschapsmensen van de verschillende landen samen te brengen, ten dienste van land- en tuinbouw.

Onder de 300 aanwezigen bevonden zich, naast verschillende Engelse, Franse, Nederlandse, Zwitserse en Belgische specialisten, de hh. De Wilde, Bestendig Afgevaardigde, Scheerlinck, Inspecteur-Generaal bij het Ministerie van Landbouw, afgevaardigden van de Leuvense, Brusselse en Gentse universiteiten, van de veeartsenijscholen van Kuregem en van Gent, van het Rijksstation voor Phytopharmacie te Gembloers.

Na de vergadering te hebben medegedeeld dat de hh. Harmel, Minister van Openbaar Onderwijs, Héger, Minister van Landbouw, Van den Boogaerde, Gouverneur der provincie en Claeys, burgemeester der stad Gent, zich hadden laten verontschuldigen, verwelkomde spreker de aanwezige Belgische en vreemde personaliteiten.

De werkzaamheden werden geopend door Prof. Dr. J. A. A. Ketelaar, van de Universiteit van Amsterdam, die sprak over „De behandeling van voorraden met gassen”.

Ing. E. Tilemans, Directeur van het Rijksstation voor Phytopharmacie te Gembloers, gaf zijn recente reisbevindingen in de V.S.A. weer in zijn mededeling „Nieuwere vooruitzichten nopens Phytopharmacie in de V.S.A.”.

Mededelingen van Prof. Ing. J. van den Brande, Ing. R. Kips, Ing. K. Beheynt en Ing. J. D'Herde over „Chemische bestrijding van het aardappelaaltje” — van Dr. R. Menzel (Zwitserland) over „Auftreten und Bekämpfung der Kirchenfliege (Rhaqoletis cerasi L.) in der Schweiz” — van Dr. K. Hartsuyker (Nederland) over „De rol der deeltjesgrootte bij fungiciden” en van Prof. Dr. E. Delvaux (Leuven) over „Structure chimique et activité biologique dans les dérivés polychlorés” besloten de morgenzitting.

Na de lunch hield Dr. Remaudière, van het Institut Pasteur van Parijs, in vervanging van Dr. A. Balachowsky, de gelegeheidsrede met als onderwerp „Des rapports entre la lutte chimique et la lutte biologique”.

Een mededeling van Prof. Ing. M. Slaats en Ing. J. Stryckers over „Gevoelige stadia van graangewassen bij behandeling met herbicide groeistoffen”, gevolgd door deze van Dr. A. L. Abel, B. Sc. (Cambridge, Engeland) over „Selective insecticides and biological Control” besloot de zittingen.

Een demonstratie door de heer Rieben van de meest moderne Zwitserse stuiversproeier „Swissatom” genoot algemene bijval.

Thee aangeboden door de Rector van de Rijkslandbouwhogeschool besloot dit symposium, dat onder alle opzichten als geslaagd mag genoemd worden.

Rubber-Stichting, Delft

Internationaal Symposium over slijtage

Delft 15 en 16 November 1951.

Op blz. 123 werd reeds aangekondigd, dat in November 1951 een Internationaal Symposium over slijtage door de Rubber-Stichting te Delft zal worden georganiseerd ter gelegenheid van de opening van haar nieuwe gebouw; thans is dit vastgesteld op 14 en 15 November 1951.

Reeds is gebleken, dat in het binnen- en buitenland grote belangstelling voor dit Symposium bestaat. Niet alleen werden definitieve toezeggingen tot het houden van voordrachten ver-

kregen van geleerden uit Nederland, Engeland en de Verenigde Staten, maar bovendien kwam een groot aantal voorlopige aanmeldingen tot deelneming binnen.

Aan het Symposium zal een tentoonstelling worden verbonden van meetapparatuur op het gebied van slijtage. Hiervoor is reeds de medewerking verkregen van verschillende wetenschappelijke instituten.

De redactie van het Tijdschrift „Engineering” (London) heeft zich bereid verklaard de verhandelingen van het Symposium te publiceren in haar tijdschrift en daarna overdrukken beschikbaar te stellen in de vorm van een Symposium-boek.

Bijdragen zullen geleverd worden door:

Dr. F. P. Bowden, Reader in Physical Chemistry, University, Cambridge, England.

Ir. H. Blok, Research Chemist, Royal Dutch Shell Laboratory, Thornton (Cheshire), England.

Prof. Ir. J. J. Broeze, Directeur van het Koninklijke Shell Laboratorium, Delft Holland.

Dr. Ing. G. Salomon, Wetenschappelijk adviseur van T.N.O. en Rubber-Stichting, Delft, Holland.

Dr. H. C. J. Decker, Research Directeur, Rubber-Stichting, Delft, Holland.

Mr. J. M. Buist, Research Physicist, Rubber Service Laboratory, I.C.I. Manchester, England.

Dr. A. Schallamach, Research Physicist, British Rubber Producers' Research Association, Welwyn Garden City (Herts), England.

Dr. N. A. Brunt, Research-chemicus, Verfinstituut T.N.O., Delft, Holland.

Dr. R. D. Stiehler, Chief, testing and specifications Section, National Bur. of Standards, Washington D.C. (U.S.A.).

De toegang is kosteloos. Allen die belangstelling hebben, worden verzocht zich te wenden tot de secretaris, zij zullen op de lijst geplaatst worden voor verdere mededelingen.

De Organisatie Commissie:

Dr. Ir. R. Houwink, Voorzitter.

Dr. H. C. J. de Decker, Secretaris.

p/a Rubber-Stichting, Postbox 66, Delft.

Wij ontvingen:

Van E. I. de Pont de Nemours & Company (Inc.) Wilmington, Delaware U.S.A. Export News about Neoprene and rubber chemicals and colors. Vol. 1, No. 2.

Van Radiometer, 72, Emdrupvej, Copenhagen N.V. Denmark, Radiometer Polarographics Vol. 1, no. 3 Maart 1951.

Van de N.V. Lettergieterij „Amsterdam” voorh. N. Tetterode: Een brochure over de door deze N.V. van 4—15 Juni 1951 te Amsterdam, Bilderdijkstraat 163 te houden jubileumtentoonstelling.

Van het Proefstation voor aardappelverwerking, Kort Bericht no. 34 (Mei 1951). Dr. A. H. A. de Willigen, Behandeling van aardappelmeel met oplossingen van natriumhexametafosfaat.

Hierin wordt medegedeeld dat het mogelijk is aardappelmeel geheel of grotendeels calciumvrij te maken door behandeling met een oplossing van meer dan 100 mg per liter natriumhexametafosfaat. Een uitvoerig rapport over dit onderwerp is voor belangstellenden op aanvraag aan het Proefstation voor aardappelverwerking beschikbaar.

Vraag en Aanbod

Plaatsing geschiedt alleen voor leden der Nederl. Chem. Vereniging.

Correspondentie wordt over deze rubriek niet gevoerd: de Redactie, Lange Voorhout 5, 's-Gravenhage, zendt alleen brieven door, waarvoor men porto insluite.

Ter overneming gevraagd:

Zeiss-Pulfrich photometer (ev. ook niet geheel compleet).

Tableaux réactifs pour l'analyse minérale. Premier rapport de la Com. intern. réactions et réactifs anal. nouveaux de l'Union intern. de chimie.

1 linnen stempelband (los) voor Recueil 1947 en 1948.

Physica vol. 13 (1947).

Een analytische-balans met gewichtendoos.

Schoorl, Organische Analyse, deel I, II en III.

Ter overneming aangeboden:

J. B. D. Derksen, Inl. tot de correlatierekening 1935.

R. N. Shreve, The Chem. Process Industries 1945.

J. F. van Oss, Warenkennis en Technologie I, II en III, 5e druk, 1948—1950.

E. S. Gyngell, Applied chem. for engineers 1946.

O. A. Hougen and K. M. Wetson, Industrial chem. calculations 1946.

J. H. Perry, Chemical Engineers Handbook 1941.

A. F. Holleman, Anorg. chemie en org. chemie 1946.

Boterrefractometer met toebehoren fabr. Zeiss, in pr. st.

A treatise on physical chemistry, Vol. I: Atomistics and thermodynamics edited by H. S. Taylor and S. Glasstone, 4e druk. Rogers' manual of industrial chemistry 2 dln, 6th ed. 1942.

Hillebrand and Lundell, Applied inorganic chemistry.

Swingle and Walter, General bacteriology 2nd ed. 1947.

Snell and Biffen, Commercial methods of analysis 1944.

Food industries manual, 16th edition.

Jamieson, Vegetable fats and oils. 2nd ed. 1943.

Zapffe, Stainless steels 1949.

W. H. Keesom, Helium 1942 (geheel nieuw).

Gewone logarithmen met zeven decimalen der getallen van 1 tot 108000 en der sinussen etc. 1873.

W. Kollath, Der Vollwert der Nahrung und seine Bedeutung für Wachstum u. Zellersatz, 1950.

Ind. Eng. Chem. 1946, 1949 en 1950.

De opgaaf van het aangebodene en gevraagde wordt tweemaal geplaatst. Wenst men daarna nog plaatsing, dan is daarvoor een nieuwe opgaaf nodig. Men wordt dringend verzocht dadelijk kennis te geven, indien de plaatsing niet meer nodig is.

Aangeboden betrekkingen

Zie de advertentie in no. 20.

Bij de Keuringsdienst voor Waren te 's-Hertogenbosch kan per 1 Oct. a.s. worden geplaatst een scheikundige in de rang van scheikundige-plv. Directeur.

Gevraagde betrekkingen

845: Scheikundig ingenieur, researchervaring water- en bodem-onderzoek, visserij-technologie, conservering e.d., met tropenervaring, zoekt werkzaamheden.

846: Scheikundig ingenieur, 49 jaar, research- en technische ervaring bitumen, teer, emulsies, papier, carton, papierverwerking, bouwplaten en andere bouwmaterialen, insecticiden en kunststofftoepassingen zoekt positie in binnen- of buitenland.

847: Scheikundig ingenieur, 36 jaar, diploma T.H. 1948, researchervaring textielhulpmiddelen, plastics en steenkolen zoekt (bij voorkeur research) werkzaamheden.

Agenda van vergaderingen

26 Mei Ned. Vereniging voor Klinische Chemie (Utrecht) Vergadering over Vlamfotometrie. Zie het programma in Chem. Weekblad pg. 295.

27—30 Mei Dechema-Informations-Tagung (Frankfurt). Zie Chem. Weekblad pg. 215 en 296.

28 Mei/2 Juni European Brewery Convention (Brighton): 3e Internationale congres. Zie Chem. Weekblad pg. 140.

28 Mei/6 Juni Derde Wereld Petroleum Congres (Scheveningen): Zie Chem. Weekblad pg. 46, 66, 133, 151, 231, 306.

1 Juni Gooise Chemische Kring (Hilversum): Dr. Ir. G. A. M. Diepen, Het gebruik van gassen als oplosmiddel. Zie Chem. Weekblad pg. 323.

3—6 Juni F.A.T.I.P.E.C. en de Soc. chimie industrielle (Parijs): Studie-dagen gewijd aan verf en vernis in de strijd tegen brand. Zie Chem. Weekblad pg. 67.

22 Juni Nederl. Natuurk. Vereniging (Wageningen): Zomervergadering. Zie het programma in Chemisch Weekblad pg. 323.